

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Slovenský jazyk

Hodinová dotácia:

Slovenský jazyk a literatúra 1. stupeň ZŠ	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	Spolu
Štátny vzdelávací program	8	6	6	6	26
Školský vzdelávací program	1	2	3	3	8
Spolu	9	8	9	8	34

1. Charakteristika predmetu, obsah vzdelávania v predmete slovenský jazyk a literatúra

Základnou funkciou vyučovania slovenského jazyka na 1. stupni základnej školy je naučiť žiakov spisovnú podobu materinského jazyka, osvojiť si správny pravopis a gramatiku a najmä rozvíjať vyjadrovacie (komunikačné) schopnosti a to na úrovni ústnej i písomnej.

Predmet slovenský jazyk a literatúra má komplexný charakter, pretože spája jazykovú, slohovú zložku, písanie, literárnu zložku a čítanie. Do literárnej výchovy ako integrujúci prvok možno zahrnúť takzvané tvorivé písanie. Považujeme ho i za prostriedok ako preniknúť do významovej a estetickéj hĺbky literárneho diela. Tvorivé písanie sa tak stáva pre žiaka zdrojom poznania v oblasti lexiky, syntaxe, štylistiky, noetiky a poetiky, v neposlednom rade aj čítania. Ide teda o akési spojené nádoby, kde vedomostná úroveň a zručnosti sa spätne využívajú v jednotlivých zložkách predmetu. V minulosti (chápeme tým obdobie posledných desaťročí) sa kladol v materinskom jazyku akcent najmä na zvládnutie jazykovej zložky predmetu, kde učiteľ zdôrazňoval potrebu ovládať pravopis jazyka (syntax, morfológiu, lexikológiu), pričom písomná a ústna komunikácia bola podhodnotená.

Jazyk slovenský ako vyučovací jazyk má primárne a nezastupiteľné miesto vo vyučovacích predmetoch, pretože vytvára predpoklady na zvládnutie ďalších vyučovacích predmetov. Slovenčina je štátnym jazykom na území SR. Ovládanie štátneho jazyka na dobrej úrovni zabezpečuje žiakom možnosť nielen dobre zvládnuť školské vzdelávanie, ale i úspešné uplatnenie sa na trhu práce.

Je nesporné, že úroveň výsledkov vyučovania slovenčiny v praktickom živote nie je uspokojivá, ba ovládanie jazyka nie je na patričnej úrovni. Máme na mysli používanie spisovnej formy jazyka v úradoch, v televízii, v rozhlase, iných médiách a kultúrnych ustanovizniach. Príčin je hneď niekoľko. Jazyk musí žiak dobre poznať, aby ho mohol dobre využívať, aby ním mohol myslieť, cítiť. Bez jazyka niet komunikácie, je stavebným materiálom nášho konania, je pilierom vedomostí. Každá zložka jazyka vplýva na jazykový prejav žiaka a odráža sa v jeho myslení.

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Obsah učiva sa v 1. ročníku nemení. Učivo sa nepridáva ani neredukuje. Tento fakt je daný špecifickosťou prvého ročníka, kde sa žiaci musia naučiť čítať a písať. Zvládnutie učiva môže učiteľ žiakom uľahčiť najmä tým, že bude používať moderné metódy a formy. Ide o metódy nácviku čítania a písania. Doteraz sa prezentovala prevažne analyticko-syntetická metóda nácviku čítania a písania. V súčasnosti sa považuje za prekonanú, pretože ide o metódu, pomocou ktorej sa žiaci učia čítať a písať na základe drilu (nezvládajú ju najmä žiaci zo sociálne slabšieho prostredia, žiaci rómskej komunity a pod.). Odporúčame, aby sa učitelia zoznámili s ďalšími metódami nácviku čítania, napr. s metódou syntetickou. Považujeme ju za prereformnú, nakoľko výrazným spôsobom uľahčuje samotný nácvik čítania, odbúrava z vyučovania stres a aktivizuje žiakov prostredníctvom originálnych cvičení. Ide o tzv. „učenie hrou“, ktoré kedysi dávno odporúčal aj samotný J.A. Komenský.

Jazyk slovenský **v 1. ročníku** základnej školy má prioritné a špecifické postavenie. Schopnosť čítať a písať je jedna zo základných životných kompetencií, ktorých základ žiaci získavajú práve v 1. ročníku ZŠ. Žiak si z predškolského obdobia prináša so sebou určité jazykové zručnosti a návyky, ktoré má následne rozvíjať z viacerých aspektov. K hlavným aspektom patrí rozvoj slovnej zásoby, získanie základov pravopisu a znalostí z oblasti literatúry, ktoré by mal zvládať na elementárnej úrovni. V rámci zložky čítanie a literárna výchova by sa mal dôraz klásť na čítanie s porozumením. Nezanedbateľnou je i emocionálna stránka jazykovej výchovy – vytváranie kladného vzťahu k čítaniu a knihám, a prostredníctvom nich k materinskému jazyku, ako nositeľovi národných tradícií a formovania národného povedomia žiaka. Písanie je základným nástrojom gramotnosti a zároveň slúži aj ako prostriedok dorozumievací a komunikačný. Na hodinách písania sa žiaci učia písať predpísané tvary písmen a číslíc (latinka) s ohľadom na dodržiavanie hygienických a estetických zásad. V oblasti slohu sa učia žiaci vyjadrovať v krátkych ústnych prejavoch, odpovedajú na otázky, vedú sformulovať prosbu a poďakovanie, vedú sa ospravedlniť, poľahoželať blízkym osobám, formulovať krátku správu.

Slovenský jazyk pre **2. ročník ZŠ** vychádza z najnovších poznatkov v oblasti lingvistiky, primárnej pedagogiky, vývinovej psychológie a didaktiky materinského jazyka. Rešpektuje aktuálne smery lingvistického výskumu (systémovo-štruktúrny, komunikačno-pragmatický a kognitívny). Pri tvorbe učebných osnov sme vychádzali zo všeobecných didaktických princípov (princíp komplexnosti, princíp komunikačno-kognitívny, princíp orientácie na žiaka, princíp aktuálnych lingvistických poznatkov). Najväčšiu pozornosť sme venovali princípu komplexnosti, ktorý sa prejavuje v úrovni kompetenčnej – rozvoj komunikačnej kompetencie žiaka v materinskom jazyku v súlade s inými kľúčovými kompetenciami, v medzipredmetovej úrovni – rozširovanie komunikačných poznatkov a formovanie hodnôt z rôznych pohľadov danej tematiky, v medzizložkovej úrovni – integrácia jazykového vyučovania, slohu, čítania a literárnej výchovy (zabezpečuje komplexnú povahu komunikačného procesu) a vnútrozložkovej – prepájanie tém v rámci jazykovej, slohovej a literárnej zložky predmetu. Kľúčovým pojmom koncepcie je komunikačná kompetencia, ktorú vnímame ako schopnosť funkčne používať jazyk v rôznych komunikačných situáciách na základe elementárnych poznatkov jazykového systému. Súčasťou komunikačnej kompetencie je jazyková kompetencia, ktorú tvorí súhrn schopností,

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

ktoré umožňujú používateľovi jazyka odlíšiť gramaticky správnu vetu od nesprávnej a schopnosť tvoriť nové vety. Osvojenie jazykovej kompetencie má dlhodobější charakter a osvojenie komunikatívnej kompetencie považujeme za proces celoživotný.

Mimoriadny akcent kladieme na metódy a formy, ktoré by mal učiteľ využívať v 2. ročníku. Prostredníctvom moderných vyučovacích prostriedkov maximálne aktivizovať žiakov na vyučovacích hodinách, efektívne využívať ich doterajšiu slovnú zásobu a vedieť ich stimulovať k lepším výkonom. Je potrebné zamerať sa na progresívne interaktívne postupy učenia tak, aby každá vyučovacia hodina bola ozajstným zážitkom, inšpiráciou na riešenie reálnych komunikačných situácií, aby si dieťa osvojovalo poznatky ľahko a prirodzene v činnostiach primeraných jeho veku. Pri vytváraní modelových situácií je vhodné okrem racionálnych postupov používať aj rôzne imaginárne a emotívne pôsobenie na žiaka, ktoré sa nachádza v ríši rozprávok, hier, dramatického alebo výtvarného prejavu (tzv. zážitkové učenie).

Učiteľ na hodinách slovenského jazyka v rámci komunikácie môže využívať poznatky napr. „tvorivého písania“, je nutné využívať neverbálnu komunikáciu. Ide o to, aby vedomosti, ktoré žiak nadobúda v jazykovom vyučovaní vedel konkrétne a prakticky využiť v ďalších predmetoch (medzipredmetové vzťahy).

Pozitíva zážitkového učenia sa prejavujú nasledovne:

- žiak naučené poznatky dokáže intenzívne precítiť a prežívať
- uspokojujú a aktivizujú sa prirodzené potreby žiakov
- realizujú sa medzizložkové a medzipredmetové vzťahy
- žiak chápe potrebu učiť sa nie pre známky, ale pre život
- vzťahy u žiakov sa vytvárajú na základe vzájomného dialógu a tímovej práce

V 3. a vo 4. ročníku v predmete slovenský jazyk sa učivo redukuje, a to na základe zozbieraných poznatkov od učiteľov a tiež na základe výsledkov experimentálnych overovaní, ktoré boli realizované na rôznych druhoch a typoch základných škôl. Vo 4. ročníku redukovujeme učivo v oblasti *morfológie, vzory mužského, ženského a stredného rodu*. Taktiež sa presúva do 5. ročníka ZŠ. V rámci školského programu si učitelia doplnili chýbajúce hodiny z ponúkaného množstva voľných hodín podľa toho, s cieľom zvýšiť vedomostnú a kultúrnu úroveň žiakov.

V rámci čítania a literárnej výchovy sa kladie dôraz najmä *na čítanie s porozumením*. Z literatúry sa kladie dôraz najmä na spoznávanie pôvodnej slovenskej literárnej tvorby a jej autorov. Je nutné klásť dôraz na ľudovú slovesnosť, na vytváranie kladného vzťahu k materinskému jazyku. Učitelia literárne vedomosti rozšíria aj prostredníctvom doplnkovej (mimočítankovej) literatúry. Žiakom dajú do pozornosti najlepšie diela detskej pôvodnej (slovenskej) tvorby a tiež klenoty svetovej literatúry.

2. Rozvíjajúce ciele, spôsobilosti (kompetencie) predmetu

Cieľom jazykového vyučovania je naučiť žiakov nielen základné pojmy a poučky, ale naučiť ich myslieť v súvislostiach, komunikovať (ústne a písomne) na primeranej úrovni a naučiť ich

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

rozumieť jazykovým prejavom z obsahovej stránky. Nezanedbateľnou je i literárna zložka jazyka. Prostredníctvom nej sa žiaci zoznamujú s literárnymi dielami a ich tvorcami a vytvárajú si k nim kladný vzťah.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka na 1. stupni ZŠ je predovšetkým:

- osvojiť si základy písanej reči (čítania a písania)
- poskytovať bohaté skúsenosti s významom – komunikačnou a vzdelávacou funkciou písanej reči
- osvojiť si elementárne vedomosti v rovine lexikálnej, morfolologickej, syntaktickej a štylistickej
- osvojiť si základné pravidlá pravopisu a znalosť písma
- získať základné poznatky o zvukovej stránke jazyka
- osvojiť si návyky správnej výslovnosti
- poznávať jazykové prostriedky a vedieť ich využívať v jazykovom systéme
- prehľbovať si zručnosť jednoduchého a súvislého vyjadrovania sa
- jazykové prostriedky vedieť vzájomne prepájať v jazykovom systéme
- viesť žiakov k presnému mysleniu a jeho využitiu v oblasti komunikácie (ústnej aj písomnej)

Metódy a formy, ktoré vedú k dosiahnutiu cieľa, ktorým je spisovné ovládanie reči v ústnom i písomnom prejave sú rôzne a rôzni autori ich odporúčajú používať individuálne. Ide najmä o to, aby boli čo najúčinnnejšie a najefektívnejšie pre daný druh učiva, s ohľadom na toho ktorého žiaka. Doteraz bola situácia taká, že mnohí učitelia (a je ich väčšina i dnes) žiadajú presné usmerňovanie, návody na vyučovanie, konkrétne odporúčania, a to tak v metódach a formách ako i v učebných osnovách. Tak sme boli zvyknutí roky v učiteľskej praxi. Bolo to násilné, ale pohodlné, bez akejkoľvek individuálnej zodpovednosti a najmä bez tvorivosti. Tvorivosť je ten prvok, ktorý sa má uplatňovať nielen v didaktike predmetu, ale rovnako u žiaka ako i učiteľa.

Výsledkom tvorivej spolupráce učiteľ – žiak je správne používanie jazyka a jeho uplatňovanie v praktickom živote aj v písomnom prejave. Tento proces by sa mal diať automaticky bez toho, aby si žiak uvedomoval zákonitosti stavby jazyka a jeho usporiadania.

Systematická spolupráca pôsobiaca v interakcii učiteľ – žiak bude smerovať k hlbšiemu poznaniu materinského jazyka, k väčšej hrdosti a úcte k jazyku, čo v praxi znamená, že žiaci budú svoj jazyk poznať, budú ho vedieť používať, budú ním tvorivo myslieť a bez ťažkosti sa budú ním aj písomne vyjadrovať.

Kompetencie - spôsobilosti, ktoré je potrebné zvládnuť v procese vyučovania materinského jazyka, a ktoré sa opierajú o **klúčové** /základné/ kompetencie.

Zaraďujeme sem:

Poznávacie a rečové kompetencie

Percepčno-motorické zručnosti

1. čítať písmená abecedy a arabské číslice aj v súvislosti s učivom v matematike
2. odpísať alebo podľa diktovania napísať jednoduchý text a arabské číslice

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

1. Zapamätať si základné informácie a vedieť ich použiť v praxi
2. V písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu určenú pre 1. ročník ZŠ

Analytické zručnosti

1. Fonologické schopnosti – analýza zvukovej roviny jazyka na úrovni vety, slova, slabiky, identifikácie rýmu a aliterácií
2. V prípravnej etape nácviku čítania vedieť analytickými činnosťami v spojení s využívaním sluchového rozlišovania hlások určiť prvú hlásku slova. Ovládanie detailnej analýzy slova podriaďiť postupne sa rozširujúcim čitateľským schopnostiam žiakov v šlabikárovom /návčičnom/ období a to v stúpajúcej náročnosti od slabík po jednoduché slová.

Tvorivé zručnosti

1. Porozprávať krátky príbeh (vlastný zážitok alebo vymyslený príbeh)
2. Porozprávať príbeh podľa predlohy (podľa obrázkov, podľa názvu)
3. Dokončiť rozprávanie alebo neukončenú rozprávku alebo iný literárny žáner
4. Zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text. Žiaci si rozdelia úlohy z textu a snažia sa zahrať krátky príbeh z textu. Dbáme na správny prednes, artikuláciu, gestikuláciu, pohyb.

Verejná prezentácia textu, verejný prejav

1. Pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu a spisovnú výslovnosť na (primeranej) úrovni žiaka 1. ročníka ZŠ.
2. Osvojiť si výslovnostnú normu s uplatnením suprasegmentálnych javov
3. Reprodukovať umelecký text (doslovne, podrobne, stručne). Ak učiteľ spozoruje, že žiak sa len veľmi ťažko naučí naspamäť básničku alebo iný text, môže ho vyzvať, aby sa ho naučil aspoň stručne, alebo aby ho podrobne zreprodukoval.

Informačné zručnosti

1. Naučiť žiaka poznať a používať jazykové slovníky a príručky (platí od 2. ročníka ZŠ a na primeranej úrovni)

Komunikačné zručnosti

1. Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu
2. Vyjadrovať sa neverbálne a reagovať na neverbálnu komunikáciu
3. Naučiť žiaka verejne sa prezentovať a obhájiť si vlastný názor

Pojmy

Písanie:

samohlásky, dvojhlásky, spoluhlásky, arabské číslice
písmená: malé, veľké, písané, tlačené

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Zvuková stránka jazyka

slabiky, slová, delenie hlások na samohlásky, spoluhlásky, dvojhlásky,
samohlásky: krátke – dlhé (rozdelenie a názvy len v 2. ročníku ZŠ, v 1. ročníku poznávať
samohlásky len informatívne)
spoluhlásky: tvrdé – mäkké (podobne ako samohlásky)
dĺžeň, mäkčeň, vokáň, bodka, otáznik, výkričník, čiarka, zátvorka, dvojbodka
melódia vety: oznamovacej, opytovacej, rozkazovacej, želacej, zvolacej
slabikotvorné hlásky l, ľ, r, í
výslovnosť a výskyt ä

Syntaktická/skladobná rovina:

jednoduchá veta, triedenie viet podľa obsahu na: oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, želacie
a zvolacie

Sloh

pozdrav, oslovenie, tykanie/vykanie, predstavenie sa, privítanie, rozlúčenie, prosba /želanie,
poďakovanie, ospravedlnenie – ústne, ospravedlnenie s vysvetlením, vyjadriť súhlas – nesúhlas,
blahoželanie ústne/ písomne

3. Obsah, témy, tematické celky predmetu

1. ročník

Časová dotácia:

Čítanie: 5 hodín týždenne 165 hodín ročne

Písanie: 4 hodiny týždenne 132 hodín ročne

Obsah

Jazyk slovenský v 1. roč. ZŠ sa člení na dve základné zložky **čítanie** a **písanie**. To znamená, že jedna vyučovacia hodina obsahuje obidve zložky. Poradie a dĺžku týchto častí si určuje učiteľ sám v závislosti od náročnosti preberaného učiva a podľa aktuálnych potrieb triedy. Ak to učiteľ považuje za prospešné, môže fyzicky náročnejšie písanie rozdeliť v rámci jednej vyučovacej hodiny na dve kratšie časti.

Príklady variabilnosti členenia jednej vyučovacej hodiny jazyka slovenského v 1.ročníku:

1. čítanie – písanie
2. písanie – čítanie
3. písanie – čítanie – písanie

Ostatné zložky slovenského jazyka - **literatúra, jazyková výchova a sloh** sú organickou súčasťou týchto dvoch základných zložiek a preto na ne nie sú vyčlenené osobitné hodiny.

To znamená, že súbežne s osvojovaním čítania a písania plní učiteľ ďalšie úlohy vyplývajúce

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

z týchto zložiek:

- rozvíja komunikačné a vyjadrovacie schopnosti žiakov so zameraním sa na kultúru jazyka
- rozširuje slovnú zásobu žiakov, najmä tým, že sa vo svojom vyjadrovaní neobmedzuje len na okruh slov doteraz deťom známym, ale postupne zaraďuje i výrazy, ktoré zatiaľ v slovníku detí chýbajú
- dbá na čistotu jazyka, najmä prostredníctvom vlastného vzorného vyjadrovania
- zoznamuje deti s pravopisnými javmi v rozsahu určenom v časti PÍSANIE.
- prostredníctvom vlastného hlasného čítania zoznamuje deti s rôznymi literárnymi útvarmi primeranými veku, najmä so zameraním na ich citové pôsobenie. Využíva k tomu predovšetkým texty zo šlabikára a čítanky a inú vhodnú detskú literatúru, najmä od slovenských autorov. Vedie so žiakmi rozhovory o prečítanom, kladie otázky, dbá na formovanie postojov k čítaniu s porozumením.

Obsah čítania a písania v 1. ročníku je rozčlenený do troch období:

Prípravné

Nácvičné /šlabikárové/

Čítankové

PRÍPRAVNÉ OBDOBIE

Dĺžka prípravného obdobia môže byť variabilná /3 – 5 týždňov/. V odôvodnených prípadoch i viac. Je závislá i od pregramotných (predčitateľských) skúseností detí, ktoré môžu výrazným spôsobom proces prípravy urýchliť. Dĺžka prípravného obdobia závisí od potrieb detí, ale aj od koncepcie, metód a obsahu prípravného obdobia v jednotlivých používaných učebniciach. Základným cieľom prípravného obdobia je však pripraviť deti na proces osvojovania si čítania a písania, bez ohľadu na zvolené učebnice a metódy. V rámci zachovania kontinuity vývinu je dôležité – v rámci možností - vychádzať z predškolských skúseností žiakov, nadväzovať na doterajšie vedomosti, uplatňovať ich v učení a ďalej ich rozvíjať.

ČÍTANIE

Prípravné obdobie

V súčasnosti sa na vyučovaní čítania v 1. ročníku používajú vzhľadom na **platné** používané učebnice dve základné metódy:

- hlásková analyticko – syntetická
- syntetická metóda

V súčasnosti sa vo vyučovaní elementárneho čítania uplatňujú dve metódy vychádzajúce z pôvodnej analyticko-syntetickej metódy. V pôvodnej analyticko-syntetickej metóde sa kladie dôraz na analytické činnosti s následnými syntetickými činnosťami. Druhá metóda by sa dala charakterizovať ako syntetická metóda s využitím niektorých najjednoduchších prvkov analytickej metódy. Preto zaradenie základného učiva v jednotlivých obdobiach nácviku čítania,

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

najmä jeho časové zaradenie, si musí prispôbiť samotný učiteľ, podľa toho, ktorú metódu používa.

Prehľad základných tematických celkov prípravného obdobia podľa používaných metód

Rozdielne obsahy prípravného obdobia, ktoré sú uvádzané pri jednotlivých metódach nepredstavujú súbor povinného učiva, ale ich treba chápať ako prostriedok týchto metód na dosiahnutie cieľa: naučiť žiakov čítať.

Pre hláskovú analyticko- syntetickú metódu :

1. Rozvoj komunikačných a vyjadrovacích schopností
2. Analytické činnosti: veta, slovo, slabika
3. Grafické znázorňovanie vety
4. Grafické delenie slov na slabiky
5. Určovanie pozície hlások v slove
6. Detailná analýza slova na hlásky – určovanie pozície hlások v slove
7. Poznávanie písmen
8. Čítanie slov po písmenách

Pre syntetickú metódu:

1. Rozvoj komunikačných a vyjadrovacích schopností
2. Veta, slovo, slabika – len v praktických činnostiach
3. Analytické činnosti – len analýza slova na slabiky – v praktických činnostiach – rozlišovanie a určovanie prvej hlásky slova
4. Cvičenie sluchového a zrkovového rozlišovania
5. Zoznamovanie sa s písmenami veľkej tlačenej abecedy prostredníctvom nápodobných obrázkov a sluchového rozlišovania hlások na začiatku slova
6. Sluchová syntéza hlások do slabiky
7. Písanie veľkých tlačených písmen – ako podpora pochopenia princípu čítania
8. Pokusné čítanie slabík a jednoduchých slov

Nácvičné /šlabikárové/ obdobie

Cieľom nácvičného obdobia je osvojovanie si čítania v týchto tematických celkoch:

1. Využívanie písmen veľkej tlačenj abecedy pri čítaní pre uľahčenie a urýchlenie chápania princípu čítania
2. Osvojovanie – čítanie písmen slovenskej abecedy - v závislosti na poradí ako sú uvedené v používaných platných učebniciach
3. Detailná analýza slov a určovanie pozície hlások v slove
4. Čítanie slabík, slov, viet a krátkych textov, ktoré obsahujú otvorené slabiky
5. Čítanie slabík, slov, viet a krátkych textov, ktoré obsahujú slabiky so spoluhláskovou skupinou

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

6. Čítanie slabík, slov, viet a krátkych textov, ktoré obsahujú viacnásobnú spoluhláskovú skupinu.
7. Čítanie slabík, slov, viet a krátkych textov, ktoré obsahujú slabičné r - ř, l - ľ.
8. Čítanie písaných písmen, slabík, slov, viet a krátkych súvislých textov

Ďalšie ciele plnené v rámci zložky čítanie:

1. V praktických činnostiach oboznámiť žiakov s funkciou týchto interpunkčných znamienok: bodka, čiarka, otáznik, výkričník, dvojbodka, úvodzovky, rozdeľovník
2. V praktických činnostiach rozumieť pojmom rozprávka, príbeh, báseň, text, nadpis, riadok, autor.
3. V praktických a hrových činnostiach viesť žiakov k uvedomovaniu si významu a špecifických funkcií čítania a písania v každodenných životných situáciách

Čítankové obdobie

Šlabikárovým obdobím je ukončený nácvik čítania a písania. Čítankové obdobie treba chápať ako obdobie zdokonaľovania nadobudnutých zručností (spôsobilosti), ale najmä obdobím ich využívania pri čítaní s porozumením v praktických i vzdelávacích činnostiach.

Ciele čítankového obdobia sú zamerané na:

1. Zdokonaľovanie techniky čítania
2. Čítanie s porozumením
3. Cvičenie správnej intonácie
4. Voľná reprodukcia prečítaného textu
5. Vyjadrenie pocitov vyvolaných prečítaným textom /smutné, zábavné, poučné.../ , vnímanie umeleckých textov rôznych žánrov
6. Príprava na prechod k tichému čítaniu

Požiadavky na vedomosti a zručnosti:

Žiak:

- pozná a vie prečítať všetky písmená slovenskej abecedy,
- v praktických činnostiach, pri čítaní vie spájať hlásky do slabík a vie prečítať všetky typy slabík vyskytujúcich sa v slovách
- pri čítaní dlhého menej obvyklého slova si vie pomôcť prečítaním po slabikách bez zbytočného opakovania slova a bez tichého hláskovania (takzvaného dvojitého čítania),
- chápe význam prečítaného slova (priradí slovo k obrázku a naopak) – je potrebná tolerancia k deťom s iným materinským jazykom,
- chápe obsah prečítanej vety a krátkeho súvislého textu,
- v prípade zabudnutia menej frekventovaného písmena si vie poradiť vyhľadáním

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

písmena pomocou nápovedného obrázka,

- pri čítaní rozlišuje pojmy: *text, riadok, článok, nadpis*,
- v praktických činnostiach pozná funkciu interpunkčných znamienok: *bodka, otáznik, výkričník, čiarka, spojovník*,
- intonačne správne číta izolované krátke oznamovacie a opytovacie vety.

(*Poznámka:* väčšina detí 1. ročníka číta niektoré vety v súvislých textoch čiastočne intonačne nesprávne kvôli neschopnosti predvídať koniec vety – najmä pri prvom čítaní textu. Táto schopnosť je závislá na technike a rýchlosti čítania, ktoré sa plne rozvinie až v ďalších ročníkoch).

PÍSANIE

Prípravné obdobie

Obsah písania v prípravnom období je zameraný na získavanie a zdokonaľovanie predpokladov na konkrétne písanie v neskoršom - v nácvičnom období. Spočíva predovšetkým v plnení nasledujúcich cieľov:

1. systémom uvoľňovacích cvikov zlepšovať predovšetkým predpoklady na:
zlepšenie jemnej motoriky zápästia a prstov tak, aby žiak mohol v období nácviku písania zvládnuť nároky, ktoré naň písanie kladie.
2. nácvik písania prípravných cvikov, ktoré sú základnými prvkami písmen v postupnosti od jednoduchých po zložitejšie.
3. Rozvíjanie analytických schopností – schopností postrehnúť základné čiary a línie v jednotlivých písacích cvikoch, neskôr i v samotných písmenách, čo eliminuje často neprimerané množstvo cvičného písania.

Nácvičné obdobie

Čítanie a písanie nemusí nutne prebiehať súčasne, v zmysle čo čítame, to píšeme. Vo vyučovacom procese je možné, najmä vtedy, keď je proces nácviku čítania podporovaný písaním veľkých tlačенých písmen neviazať písanie na postup v čítaní, ktorý je prirodzene rýchlejší.

Cieľom písania v nácvičnom období je osvojovanie si písania v týchto tematických celkoch:

1. Osvojovanie si písania písmen slovenskej abecedy v poradí závislom od používaných učebníc a písaniek
2. Spájanie písmen do slabík a slov
3. Odpis písaných písmen, slabík, slov a viet
4. Prepis tlačенých písmen, slabík, slov a viet

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

5. Písanie slov a jednoduchých viet podľa diktovania
 6. Podporovanie vlastného a tvorivého písania veľkou tlačенou abecedou
- (Poznámka: jednotlivé tematické celky v tomto prípade neprebiehajú v časovom slede za sebou, ale súbežne).

Pravopisné javy:

1. Správna skladba slova /týka sa vynechávania a zámény hlások/
2. Veľké písmeno na začiatku vety
3. Ukončenie oznamovacej, opytovacej a rozkazovacej vety
4. Písanie osobných mien
5. Označovanie dlhej samohlásky

Čítankové obdobie

Ciele písania v čítankovom období sú zamerané na:

1. Zdokonaľovanie techniky písania
2. Odpis a prepis textu
3. Písanie podľa diktovania.
4. Precvičovanie pravopisných javov predpísaných pre 1. ročník.
5. Vytváranie spôsobilostí samostatne sa písomne vyjadrovať.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti

Žiak vie používať písmená písanej abecedy a arabské číslice v nasledujúcich činnostiach:

– vie čitateľne napísať písmená písanej abecedy a arabských číslic.

Alternatíva pre žiakov s poruchou jemnej motoriky:

žiakom s oneskoreným vývinom a poruchou jemnej motoriky potvrdenou psychológom umožňujeme vyjadrovať sa písomne pomocou veľkých tlačенých písmen, ktoré kladú na jemnú motoriku ruky podstatne menšie nároky.

Žiak:

- dokáže správne spájať písmená v slovách,
- vie z písanej predlohy čitateľne a správne odpísať slová a krátky primeraný text,
- v praktických činnostiach (pri písaní) vie členiť vety na slová, slová na slabiky tak, aby výsledkom bolo správne napísané slovo alebo veta,
- dokáže podľa diktovania napísať slová bez vynechávania písmen,
- dokáže podľa diktovania napísať jednoduché krátke vety,
- vie k známemu obrázku napísať jeho pomenovanie (tzv. autodiktát), bez vynechávania písmen (ostatné chyby tolerujeme),

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

- vie správne umiestniť dĺžeň,
- vlastné mená osôb píše s veľkým začiatočným písmenom,
- na začiatku vety píše veľké písmeno,
- pri písaní rozlišuje oznamovaciu, opytovaciu a rozkazovaciu vetu.

ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA

(Poznámka: túto úlohu považujeme pre pomerne veľký počet detí za výrazne dlhodobú, v 1. ročníku za ťažko zvládnuteľnú, a preto i ťažko definovateľnú, najmä z pohľadu požiadaviek na vedomosti a zručnosti detí. Vymedzenie presných požiadaviek na vedomosti a zručnosti by mohlo byť v prípade mnohých detí diskriminujúce (rečové chyby, inojazyčné prostredie).

Obsah:

- spisovná výslovnosť,
- spisovné vyjadrovanie.

JAZYK A KOMUNIKÁCIA

1. Ciele učebného predmetu

Navrhovaná štruktúra učebných osnov **pre 2. ročník ZŠ** vychádza z najnovších poznatkov v oblasti lingvistiky, primárnej pedagogiky, vývinovej psychológie a didaktiky materinského jazyka. Rešpektuje aktuálne smery lingvistického výskumu (systémovo-štruktúrny, komunikačno-pragmatický a kognitívny). Pri tvorbe učebných osnov sme vychádzali zo všeobecných didaktických princípov (princíp komplexnosti, princíp komunikačno-kognitívny, princíp orientácie na žiaka, princíp aktuálnych lingvistických poznatkov). Najväčšiu pozornosť sme venovali princípu **komplexnosti**, ktorý sa prejavuje v úrovni **kompetenčnej** – rozvoj komunikačnej kompetencie žiaka v materinskom jazyku v súlade s inými kľúčovými kompetenciami, v **medzipredmetovej úrovni** – rozširovanie komunikačných poznatkov a formovanie hodnôt z rôznych pohľadov danej tematiky, v **medzizložkovej úrovni** – integrácia jazykového vyučovania, slohu, čítania a literárnej výchovy (zabezpečuje komplexnú povahu komunikačného procesu) a **vnútrozložkovej** – prepájanie tém v rámci jazykovej, slohovej a literárnej zložky predmetu. Kľúčovým pojmom koncepcie je **kunikačná kompetencia**, ktorú vnímame ako schopnosť funkčne používať jazyk v rôznych komunikačných situáciách na základe elementárnych poznatkov jazykového systému. Súčasťou komunikačnej kompetencie je **jazyková kompetencia**, ktorú tvorí súhrn schopností, ktoré umožňujú používateľovi jazyka odlišiť gramaticky správnu vetu od nesprávnej a schopnosť tvoriť nové vety. Osvojenie jazykovej kompetencie má dlhodobejší charakter a osvojenie komunikatívnej kompetencie považujeme za proces celoživotný.

Prvoradým cieľom a základnou úlohou komunikačného vyučovania materinského jazyka je vytvoriť u žiakov **kunikačné zručnosti**. Základné komunikačné zručnosti sú: *počúvanie, hovorenie, čítanie a písanie*. Okrem tejto klasifikácie ich ešte rozdeľujeme do dvoch veľkých oblastí založených na funkcii *počúvania* a *čítania* (**receptívne**), *hovorenia* a *písania* (**produktívne**).

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Receptívna oblasť (vnímanie) pozostáva z činností, pri ktorých žiak dostáva informácie a myšlienky z vonkajších zdrojov. Spája počúvanie a čítanie. Sú to dva základné spôsoby prijímania informácií od iných.

Produktívna oblasť (vyjadrovanie) je druhou polovicou vyučovania materinského jazyka. Obsahuje činnosti, kde žiak realizuje svoje myšlienky a informácie a delí sa s nimi s inými žiakmi. Ide o oblasť hovorenia a písania, v ktorej sa produkujú zmysluplné myšlienky a rôzne informácie prostredníctvom slov.

Každá vyučovacia hodina materinského jazyka by mala byť zameraná na dieťa a jeho skúsenosť s jazykom a svetom, pričom počúvanie, čítanie, hovorenie a písanie by mali byť jej samozrejmosťou bez ohľadu na obsah vyučovacej hodiny. Z uvedeného vyplýva, že spomínané komunikačné zručnosti navzájom súvisia, a preto by sa mali vyučovať ako celok. Tento fakt je možné využiť v praxi u žiakov nižších ročníkov, ktorý je charakteristický prirodzeným priebehom učenia a jeho obsah tvorí počúvanie, hovorenie, čítanie, písanie a výtvarný prejav.

Mimoriadny **akcent** kladieme na **metódy a formy**, ktoré by mal učiteľ využívať na 1. stupni ZŠ. Prostredníctvom **moderných** vyučovacích prostriedkov maximálne aktivizovať žiakov na vyučovacích hodinách, efektívne využívať ich doterajšiu slovnú zásobu a vedieť ich stimulovať k lepším výkonom. Je potrebné zamerať sa na progresívne interaktívne postupy učenia tak, aby každá vyučovacia hodina bola ozajstným zážitkom, inšpiráciou na riešenie reálnych komunikačných situácií, aby si dieťa osvojovalo poznatky ľahko a prirodzene v činnostiach primeraných jeho veku. Pri vytváraní modelových situácií je vhodné okrem racionálnych postupov používať aj rôzne imaginárne a emotívne pôsobenie na žiaka, ktoré sa nachádza v ríši rozprávok, hier, dramatického alebo výtvarného prejavu (tzv. zážitkové učenie). Učiteľ na hodinách slovenského jazyka v rámci komunikácie môže využívať poznatky napr. „**tvorivého písania**“, je nutné využívať **neverbálnu komunikáciu**. Ide o to, aby vedomosti, ktoré žiak nadobúda v jazykovom vyučovaní vedel konkrétne a prakticky využiť v ďalších predmetoch (medzipredmetové vzťahy).

Pozitíva zážitkového učenia sa prejavujú nasledovne:

- ☐ žiak dokáže naučené poznatky intenzívne precítiť a prežívať,
- ☐ uspokojujú a aktivizujú sa prirodzené potreby žiakov,
- ☐ realizujú sa medzizložkové a medzipredmetové vzťahy,
- ☐ žiak chápe potrebu učiť sa nie pre známky, ale pre život,
- ☐ vzťahy u žiakov sa vytvárajú na základe vzájomného dialógu a tímovej práce.

V oblasti **písanie** výrazné zmeny nenastali, ani v počte hodín, ani v obsahu. V súlade s jazykovým vyučovaním si žiaci zdokonaľujú písomné zručnosti, hygienické a pracovné návyky a snažia sa dodržiavať základné parametre písma (čitateľnosť, úhladnosť, primeranú rýchlosť). Obsah učiva zostáva nezmenený v porovnaní s predchádzajúcim obdobím. Učiteľ ho môže vyučovať integrovane s jazykovou zložkou, slohovou zložkou, v rámci čítania a literárnej výchovy, alebo samostatne.

Oblasť **jazykové vyučovanie** (gramatika a pravopis) obsahuje učivo z fonetiky /zvuková rovina jazyka/, lexiky /významová rovina jazyka/ a syntaxe /skladba vety/. V učive 2. ročníka sa eliminuje **morfologická rovina**. Učivo o **podstatných, prídavných menách a slovesách** sa

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

presúva do 3. ročníka ZŠ. Učivo: „**Všeobecné a vlastné podstatné mená**“ sa taktiež eliminuje. Vyučuje sa len v spojitosti s praktickými písomnosťami (list, pohľadnica, adresa) na hodinách *písania a slohu*. Zaraďujeme ho ku komunikačným zručnostiam. Pozn. (učivo je jednoznačne vymedzené vo vzdelávacom štandarde).

Oblasť **čítanie a literárna výchova** - zmeny nastali najmä v **kompetenciách**, ktoré žiak nadobúda prostredníctvom tejto oblasti. Technická stránka čítania zostáva i naďalej zachovaná. Rozdiel nastáva v tom, že žiak sa učí predložený text **čítať s porozumením**.

Slohová výchova je založená na **verbálnej i neverbálnej komunikácii**. Oblasť verbálnej komunikácie je zameraná na ústne vyjadrovanie, žiak vie nájsť súvislosť medzi ilustráciou a obsahom prečítaného textu. Žiak vie vyjadriť svoj názor na ilustráciu v knižke. Vie porozprávať svoj zážitok pred triedou, obecnosťou. Dokáže usporiadať obrázky podľa časovej a príčinnej súvislosti, vie samostatne porozprávať obsah jednoduchého textu, reprodukovať rozprávku, povesť a pod.

Poznávacie a čitateľské kompetencie

Technika čítania a verejná prezentácia textu

- 1) Na základe predchádzajúcej prípravy správne, plynule a s porozumením čítať nahlas aj potichu po príprave texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané skúsenostiam žiaka.
- 2) Pri hlasnom čítaní dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu a spisovnú výslovnosť.
- 3) Výrazne čítať kratšie úryvky z literatúry pre deti a mládež.
- 4) Výrazne recitovať básne, úryvky z prózy.
- 5) Pri čítaní dramatických textov výrazne reprodukovať priamu reč.

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

- 1) Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
- 2) Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.

Analytické a interpretačné zručnosti

- 1) Zostaviť osnovu prečítaného textu.
- 2) Určiť hlavnú myšlienku prečítaného textu.
- 3) Prerozprávať obsah prečítaného textu.
- 4) Vyjadriť svoje pocity a zážitky z prečítaného textu.
- 5) Vyhľadávať, identifikovať v literárnych textoch hlavné a vedľajšie postavy, literárne a jazykové prostriedky, vybrané pojmy a výrazy.
- 6) Pri jednoduchom rozbere literárnych textov používať literárne pojmy.
- 7) Hodnotiť postavy literárneho diela, určiť ich vzájomný vzťah.
- 8) Odlišovať prozaické a básnické texty.
- 9) Odlišovať umelecké a náučné texty.

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Tvorivé zručnosti

- 1) Zreprodukovat' a zdramatizovat' časť rozprávky, poviedky alebo povesti.
- 2) Na základe vlastnej fantázie dokončiť začatý príbeh vo forme rozprávania, dramatizácie a ilustrácie.
- 3) Napísať krátky prozaický útvar.
- 4) Tvorit' jednoduché rýmy.
- 5) Inscenovať kratší dramatický text.

Informačné zručnosti

- 1) Orientovať sa v školskej a verejnej
- 2) Budovať si vlastnú knižnicu

2. ročník

časová dotácia: **Slovenský jazyk a sloh:** 4 hodiny týždenne 132 hodín ročne
 Literatúra a písanie: 4 hodiny týždenne 132 hodín ročne

2. ročník			
Slovenský jazyk (Jazykové pojmy)			
Pojem	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Komunikačné ciele
Hláska a písmeno Tlačené a písané písmená	Precvičiť si zrozumiteľnú výslovnosť tlačených a písaných písmen. Vedieť prepísať tlačený text do písanej podoby. Precvičiť výslovnosť hlások a písmen v slovách. Písmená ch, dz a dž - počujeme jednu hlásku, ale zapisujeme ju dvoma písmenami.	Žiak spoznáva hlásku a písmeno v daných slovách, určuje počet písmen a hlások. Vie rozlíšiť fakt, že v niektorých prípadoch existuje len jedna hláska, ktorá sa skladá z dvoch písmen (dz, dž, ch).	Vyučovanie slovenského jazyka je založené na komunikačno - poznávacom princípe. Poznať rozdiel medzi hláskou i písmenom, sluchová a vizuálna analýza slov, prostredníctvom artikulačných orgánov. Naučiť pracovať žiakov so slovníkom na elementárnej úrovni.
Rozlišovacie znamienka: dĺžeň, mäkčeň, vokáľ a dve bodky	Formou hádaniek, básničiek a cvičení zameraných na správnu výslovnosť je potrebné dbať na správnu výslovnosť slov a rozoznávať	Žiak sa naučí písať a vyslovovať rozlišovacie znamienka: - dĺžeň - mäkčeň - dve bodky	V textoch správne aplikovať rozlišovacie znamienka a vedieť ich pomenovať. Návrik správnej výslovnosti pomocou dychových,

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	rozlišovacie alebo diakritické znamienka v grafickom prejave. Výslovnostné cvičenia sú zamerané na správnu výslovnosť samohlások, spoluhlások i dvojhlások.	- vokáľ	rezonančných a artikulačných cvičení.
Samohlásky krátke: a, ä, e, i, y, o, u Samohlásky dlhé: á, é, í, ó, ú, ý	Naučiť sa v texte rozlišovať krátke a dlhé samohlásky. Počúvať, naučiť sa správne vyslovovať a písať krátke samohlásky. V textoch sa zamerať na cvičenia, ktoré obsahujú slová, v ktorých kvantita samohlásky mení význam slov napr. (látka – látka, sud - súd). Nácvik správnej výslovnosti samohlásky <i>ä</i> a zvládnutie jej pravopisu. Vzorná spisovná výslovnosť vyžaduje dôslednú výslovnosť hlásky <i>ä</i> najmä pri recitáciách, na školských podujatiach, v divadle a pod. Uplatniť základy fonetiky pri písaní domácich slov.	Žiak vie: - vyslovovať krátke a dlhé samohlásky, - vie realizovať ich analýzu a syntézu, - pozná významovú podobu slova, - žiak sa naučí vzorne vyslovovať hlásku <i>ä</i> .	Poukázať na základný rozdiel medzi krátkymi a dlhými hláskami v artikulácii, nacvičovať a upevňovať ich správnu výslovnosť. Nácvik vytrvalosti (práca vo dvojici a tímová práca).
Dvojhlásky Výslovnosť a písanie dvojhlások: ia, ie, iu, ô. Zmena krátkej	Správna artikulácia a pravopis dvojhlások v domácich slovách: ia, ie, iu, ô. Spoznať vzťah medzi písaním	Žiak ovláda: výslovnosť a písanie dvojhlások: ia, ie, iu, ô, písanie ja- já, je - jé, ju- jú na začiatku i na	Poukázať na základné rozdiely medzi samohláskami a dvojhláskami, nácvik ich pravopisu.

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

samohlásky na dvojhlásku.	dvojhlásky a výslovnosťou. Vedieť zmeniť krátku samohlásku na dvojhlásku, aby slovo malo význam. Pochopiť, že v jednom slove sa môžu uplatniť viaceré pravopisné princípy.	konci slova príponu písmen na konci slova- ou - vie zdôvodniť pravopis v slove s dvojhláskou: ia, ie, iu ô. - využíva zručnosť písania samohlások aj dvojhlások. - kooperuje pri práci v skupine a rieši jednoduché úlohy a cvičenia zamerané na pravopis dvojhlások.	Rozvoj pamäťových kompetencií, logického myslenia. Rozvoj vytrvalosti prostredníctvom tímovej práce (práca vo dvojiciach a v skupinách).
Mäkké spoluhlásky Výslovnosť a písanie i / í po mäkkých spoluhláskach a y/ ý v koreni domácich slov.	Nácvik výslovnosti mäkkých spoluhlások: č, dž, ž, š, c, dz, j, d', t', ň, ľ Zvlášť treba dbať na nácvik d', t', ň, ľ pred samohláskou i, e a, pred dvojhláskami ia, ie, iu – v týchto prípadoch sa odlišuje písaná podoba od výslovnosti. Každé slovo treba dôsledne prečítať, analyzovať tak, aby žiak získal presnú sluchovú a zrkovú predstavu.	Pravopisná stránka jazyka je zameraná: - na správne písanie i/í po mäkkých spoluhláskach - na osvojenie si výslovnosti nových slov - na osvojenie si nových slovných spojení a pochopení ich významu. Pri vyvedení spoluhlások učíme žiaka pracovať s inventárom (možno použiť slovníky) slov s i - í po mäkkých spoluhláskach.	Spoznávať a správne vyslovovať mäkké spoluhlásky. Vnímať výslovnosť mäkkých spoluhlások. Prostredníctvom pravopisných cvičení verbalizovať a rozoznávať mäkké spoluhlásky. Postupne utvárať základy správnej gramatickej tvorby slova.
Tvrdé spoluhlásky Výslovnosť a písanie y/ ý po tvrdých spoluhláskach v koreni domácich slov.	Dbáť na nácvik tvrdých spoluhlások, h, ch, k, g, d, t, n, l . Každé slovo treba prečítať, analyzovať, aby žiak získal jeho presnú sluchovú aj zrkovú predstavu. Dopĺňať y/ý do slov,	Pravopisná stránka jazyka je zameraná: - na správne písanie y/ý po tvrdých spoluhláskach - na osvojenie si nových slov, slovných spojení a ich významoch. Pri vyvedení spoluhlások	Poznať a dbať na správnu vyslovovať tvrdých spoluhlások. Naučiť žiakov správne písať tvrdé spoluhlásky. V sluchovo-artikulačných cvičeniach vedieť

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	správne písanie slov a ich spájanie do viet. Pri výslovnosti tvrdých spoluhlások cítiť v hrdle rezonanciu.	žiak pracuje s inventárom slov s y-ý po tvrdých spoluhláskach a precvičuje gramatické javy spojené s problematikou tvrdých spoluhlások	rozoznať mäkké a tvrdé spoluhlásky. Získať zručnosť pri písaní i/ í a y/ý v slovách, ktoré obsahujú tvrdé a mäkké spoluhlásky.
Slabika. Delenie slabík. Slabika. Jednoslabičné slová, viacslabičné slová. Spájanie slabík do slov. Delenie slov na slabiky. Rozdeľovanie slov na konci riadku.	Spájanie spoluhlások a samohlások do slabík, spájanie spoluhlások a dvojhlások do slabík. Jednoslabičné a viacslabičné slová. Spájanie slabík do slov. Krátke a dlhé slabiky, striedanie krátkych a dlhých slabík v slove. Delenie slov na slabiky. Rozdeľovanie slov na slabiky, v ktorých sa nachádzajú dvojhlásky ia, ie, iu. Rozdeľovanie slov na konci riadka podľa slabík, len otvorené slabiky.	Žiak realizuje jazykovú analýzu slova. Naučí sa spájať spoluhlásky a samohlásky do slabík, spájať spoluhlásky a dvojhlásky do slabík. Dopĺňa chýbajúce slabiky, vyhľadáva slová podľa slabík, pracuje s ilustráciami, zdôvodňuje a rozdeľuje slová podľa slabík na jednoslabičné a viacslabičné. Rozoznáva krátke a dlhé slabiky. Zoznamuje sa so základmi fonetického a slabičného pravopisného princípu pri písaní domácich slov. Delenie slov na konci riadka, len otvorené slabiky.	Slabika. Formou hry so slovom viesť žiakov k pochopeniu, že slovo sa skladá zo slabík a hlások a že je prostriedkom na tvorbu vety.
Jednoduchá veta, druhy viet. Písanie veľkých písmen na začiatku vety a interpunkčných znamienok na konci vety.	Tvorenie jednoduchých viet. V ústnom prejave a v čítaní rozlíšiť melódiu oznamovacej, opytovacej, rozkazovacej a želacej vety. Vedieť	Žiak sa učí tvoriť gramaticky správne vety. Oboznamuje sa s melódiou oznamovacej, opytovacej, rozkazovacej, želacej a zvolacej vety. Naučí sa tvoriť rôzne typy	Jednoduchá veta. Pravopis a melódia vety. Druhy viet. Formou hier so slovami sa naučiť tvoriť vety z rozsypaných slov, zamieňať poradie slov

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Druhy viet: oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, želacie a zvolacie.	sformulovať otázku k prečítanému alebo počutému textu. Vedieť sformulovať vetu ako reakciu na počutý alebo prečítaný text.	otázok a odpovedí. Spoznáva druhy viet a vie napísať vhodné interpunkčné znamienko na konci vety. Naučí sa sformulovať želanie. Pomocou zvolacej vety vyjadruje emócie.	vo vete, dokončiť začatú vetu podľa návodu alebo vlastnej predstavy.
Slohová výchova			
Komunikačné činnosti. Pozdrav. Oslovenie a predstavenie sa. Tykanie. Vykanie. Privítanie. Rozlúčenie. Prosba – želanie. Pod'akovanie. Ospravedlnenie – ústne, s vysvetlením. Súhlas. Nesúhlas. Blahoželanie – ústne, Blahoželanie – písomne. Súkromný list. Pohl'adnica. Tvorba otázok-žiadosť o informáciu. Rozhovor . Telefonický rozhovor – (začiatok a koniec). Rozprávanie ústne. Opis predmetu. Opis ilustrácie. Nadpis a nápis. SMS, e-mail.	Prebúdzat' u žiakov záujem o verbálnu a neverbálnu komunikáciu. Poznať pravidlá slušného správania sa v rodine, v škole, v spoločenskom styku. Vedieť zablažovať blízkym, rodinným príslušníkom, ale i spolužiakom. Vedieť sformulovať blahoželanie aj písomne (pohl'adnica, list). Pri písaní pohl'adnice alebo listu je potrebné žiakovi vysvetliť, že meno, priezvisko, bydlisko, názov mesta alebo obce píšeme s veľkými začiatočnými písmenami. (Toto učivo sa žiaci v 2. ročníku na hodinách gramatiky ešte neučia). Žiak sa vie predstaviť do telefónu a naučí sa telefonicky komunikovať. Vie	Žiak dokáže: - oznámiť niekomu niečo, - informovať niekoho o niečom, - pozvať niekoho niekam, - rozprávať dej, napísať list s určitým zámerom, - vyhľadať potrebné informácie v slovníku alebo v encyklopédii, - vedieť telefonovať, - porozprávať vlastný zážitok, - reprodukovat' prečítaný text, - porozprávať príbeh podľa série obrázkov, - vytvoriť nadpis k príbehu, - vzájomne sa počúvať, vytvárať priestor na vzájomný dialóg, - vytvárať priestor na vyjadrenie vlastných pocitov.	Slohová výchova je integrujúcim prvkom jednotlivých zložiek predmetu Slovenský jazyk. Je zameraná na ústnu a písomnú komunikáciu, na schopnosť viesť dialóg a na získavanie vedomostí z oblasti štylistiky. Slohová výchova v 2. roč. smeruje od elementárnej gramotnosti k funkčnej gramotnosti, ktorá má byť cennou výbavou človeka pre život.

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	porozprávať krátky príbeh zo života alebo z prečítaného textu. Žiak vie opísať ilustráciu alebo jednoduchý predmet. Vie prostredníctvom mobilu napísať krátku správu pre rodičov alebo kamarátov (SMS), prípadne cez počítač odoslať e-mailovú správu.		
PREDMET: Slovenský jazyk:	Čítanie a literárna výchova		
Pojmy	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Komunikačné ciele
Text Báseň Nadpis	Krátka a výstižná charakteristika textu. Text jeho tlačaná alebo písaná forma. Máme na mysli texty rozprávok, básní, piesní. Zaraďujeme sem aj texty kníh, časopisov a pod. Báseň je krátky alebo dlhší veršovaný útvar. Autor v nej zvyčajne vyjadruje svoje myšlienky, pocity. Báseň môže byť veršovaná alebo neveršovaná. Nadpis alebo názov charakterizujeme ako výstižné a krátke pomenovanie nejakého textu. Je jedno, či je to básnický alebo	Žiak vie definovať veľmi výstižne čo je text. Vie vyhľadať texty v učebnici, v čítanke alebo iných tlačovinách (noviny, časopisy). Vie definovať báseň. Rozozná báseň od iných literárnych útvarov, identifikuje veršovaný básnický útvar od neveršovaného. Vie povedať čím sa navzájom líšia. Pozná primerané básne, vie ich zarecitovať. Žiak vie charakterizovať nadpis. Ovláda jeho krátku definíciu. Vie vyhľadať rôzne nadpisy v textoch. Sám vie vytvoriť	Báseň využiť na zdokonalenie v prednese. Pripraviť žiakov na triedne kolo literárnej súťaže, napr. Hviezdoslavov Kubín, Prečo mám rád slovenčinu, Prečo mám rád Slovensko. Prebúdzajú v žiakoch umelecké sklony. V rámci tvorivého písania individuálne alebo spoločne ako trieda napísať báseň.

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	prozaický útvar.	nadpis k rôznym textom (básnickým alebo prozaickým).	
Autor, spisovateľ/spisovateľ ka Čitateľ Kniha, knižnica	<p>Autor je osoba, ktorá píše literárne texty. Môžu to byť texty aj iné ako literárne. Napr. autor píšuci články v novinách alebo časopisoch. Spisovateľ/spisovateľka sú osoby, ktoré píšu literárne diela. Môžu nimi byť napríklad básne, poviedky, rozprávky, divadelné hry, alebo iné literárne útvary. S pojmom autor, spisovateľ/spisovateľka sú úzko späté pojmy kniha, knižnica, čitateľ. Pojem kniha je veľmi rozsiahly. V terminológii neznamena len konkrétne literárne dielo, ale napísané diela ponímané vo všeobecnej rovine. Pre žiakov 2.roč ZŠ sa pojem kniha spája najmä s literárnym dielom. Napríklad kniha rozprávok, poviedok básní a pod. V takomto zmysle ich naučíme pojem vnímať a zapamätať si ho. S pojmom kniha sa spája pojem knižnica a</p>	<p>Žiak ovláda definície pojmov autor, spisovateľ/spisovateľka, čitateľ, kniha, knižnica. Vie, že všetky pojmy veľmi úzko navzájom súvisia. Vie správne vyhľadať autora v textoch. Pozná najznámejších spisovateľov, ktorí píšu knihy pre deti. Vie, kde sa nachádza knižnica v mieste bydliska žiaka. Vie sa v knižnici zorientovať, sám si vie knihu vypožičať aj vrátiť. Vie sa v knižnici slušne správať. Žiak získava pozitívny vzťah k čítaniu a ku knihám. Váži si knihy a vie sa k nim primerane správať. Je schopný vytvoriť si samostatne alebo za pomoci učiteľa/rodiča čitateľský denník a robiť si doňho zápisy z prečítanej literatúry.</p>	<p>Aj keď sa pojmy v učebnici nenachádzajú na jednom mieste, je užitočné, ak ich učiteľ preberá spolu. Žiaci si lepšie zapamätajú súvislosti a vedia ich aj premyslene praktizovať. Je vhodné, ak má učiteľ kontakt na autora detskej literatúry a zrealizuje s nim besedu o prečítanej knihe.</p>

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	<p>čitateľ. Oba pojmy úzko súvisia. Žiakom vysvetlíme nielen pojem knižnica, ale im ju aj prakticky ukážeme. Pri návšteve knižnice si žiaci všimajú ako sú v nej knihy uložené. Ako ich treba vyhľadávať a ktoré knihy sú pre nich dostupné. Naučíme nielen pojmy, ale snažíme sa o to, aby žiaci nadobudli pozitívny vzťah ku knihám, knižnici. Všetky pojmy veľmi úzko súvisia. Žiakov vedieme k čítaniu.</p>		
Ilustrácia	<p>Každá detská knižka obsahuje ilustrácie. Ilustrácia vyjadruje podstatu literárneho textu, hlavnú alebo vedľajšiu postavu, prostredie, v ktorom sa literárne postavy pohybujú. Vyjadruje atmosféru diela alebo opisy prírody. Je dôležitá pre detskú fantáziu. Rozhovory so žiakmi o ilustráciách. Podnecujeme v žiakoch snahu o výtvarné stvárnenie literárneho textu. Literárne a výtvarné umenie veľmi úzko súvisia, navzájom sa</p>	<p>Žiak vie vnímať ilustrácie k textom v čítanke a iných detských knihách. Vie o ilustrácii porozprávať. Vie vyhľadať mená ilustrátorov nielen v čítanke, ale i v iných učebniciach. Pozná mená najznámejších ilustrátorov. Vie sám nakresliť hlavnú, vedľajšiu literárnu postavu. Vie vytvoriť ilustráciu v súvislosti s dejom prečítaného textu.</p>	<p>Ak má učiteľ možnosť zorganizuje pre žiakov stretnutie, besedu s ilustrátorom, alebo návštevu ateliéru, nejakej výstavy (Bienále) a pod. Využiť medzipredmetové vzťahy s výtvarnou výchovou, IKT.</p>

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	dopĺňajú. Pestujeme u žiakov vzťah k výtvarnému umeniu.		
Hádanka Ľudová pieseň Vyčítanka	Krátke ľudové útvary - hádanka, ľudová pieseň, vyčítanka. U žiakov pestujeme vzťah k ľudovej slovesnosti. Okrem pojmu ich naučíme vyhľadávať krátke literárne útvary aj z iných prameňov ako sú uvedené v čítanke, napr. z internetu, z prinesenej literatúry, z detských literárnych časopisov a pod. Texty ľudových piesní žiaci nielen recitujú, ale ich vedia aj zaspievať. U žiakov vytvárame pozitívny vzťah k slovesnému umeniu.	Žiak ovláda pojem krátkych ľudových útvarov – hádanky, ľudovej piesne a vyčítanky. Vie ich odlišiť od iných textov ľudovej slovesnosti. Dokáže ich vyhľadať v knihách, v detských časopisoch, na internete. Dokáže ich predniesť (vyčítanku), porozprávať (hádanku) alebo zaspievať (pieseň).	
Rozprávka	Pojem rozprávka nie je pre žiakov neznámy. Rozprávky poznajú ešte z predškolskej výchovy. Pojem rozprávka. Pojem rozprávka nedelíme na rozprávku ľudovú a autorskú. Sústredíme sa najmä na obsah, dej, postavy, ktoré v rozprávke vystupujú.	Žiak ovláda krátku definíciu rozprávky. Vie aké postavy v rozprávke vystupujú. Vie povedať v krátkosti dej. Pozná názvy niekoľkých rozprávkových kníh. Pozná meno nášho najznámejšieho rozprávkara P. Dobšinského. Vie vyhľadať rozprávky v detských časopisoch. Vie ich interpretovať.	Prostredníctvom rozprávky vytvárame v deťoch vzťah k slovesnému umeniu, k dávnyim tradíciám. Snažíme sa v nich pestovať zberateľské aktivity. Žiaci prostredníctvom starých rodičov, alebo starších občanov žijúcich v obci môžu získať nové rozprávky, ktoré prinesú do školy.

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Bábkové divadlo	Bábkové divadlo – krátka definícia, jednoduchý opis ako vyzerá bábkové divadlo. Kto v ňom vystupuje? Ako vyzerajú bábkky (figúrky), kto s nimi pohybuje? (bábkoherce)	Žiak vie zdefinovať pojem bábkové divadlo. Vie, kde sa realizuje. Vie čo sú „bábky“. Na základe prečítanej bábkovej hry vie vyrobiť bábkku, ktorá sa mu najviac páčila. Spolu so spolužiakmi vie zahrať bábkovú hru.	Zručnosti, ktoré žiak nadobudne pri preberaní učiva o bábkovom divadle môže využiť napr. na školskej besiedke.
Zdrobnenina	Pojem – definícia zdrobneniny. Vychádzame z textu. Žiaci vyhľadávajú zdrobneniny. Využívajú pojem pri tvorbe nových viet.	Žiak ovláda jednoduchú definíciu zdrobneniny. Vie ju vyhľadať v texte. Vie tvoriť vety, v ktorých sa nachádza viac zdrobnenín. Pokúsi sa vytvoriť krátky literárny text, v ktorom použije čo najviac zdrobnenín.	Odporúčame využiť na precvičenie pojmu rôzne detské časopisy alebo texty z kníh.
Noviny Časopis	Noviny a časopisy – definícia pojmov. Žiakov oboznámime aj prakticky. Na čo slúžia, akú majú funkciu. Kde ich možno kúpiť. Žiaci by mali mať prehľad najmä o detských časopisoch. Mali by poznať niektoré ich názvy. Učivo môžeme rozšíriť aj na iné časopisy, ktoré čítajú napr. rodičia, príbuzní, starší súrodenci. Aké články obsahujú a čo je možné sa z nich dozvedieť.	Žiak ovláda výstižnú definíciu pojmu. Pozná a vie identifikovať niektoré najznámejšie detské časopisy. Vie na čo slúžia. Pozná aké články/rubriky obsahujú. Okrem toho pozná aj niektoré tituly novín, najmä tie, s ktorými sa stretáva doma. Vie ich priniesť do školy. Pozná najzaujímavejšie rubriky v časopise, ktorý odoberá.	Využiť učivo, námety z mediálnej výchovy, ktorá je integrovaná aj v predmete jazyk slovenský a literatúra. Žiakov treba viesť k tomu, aby odoberali aspoň jeden detský literárny časopis.

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

3. ročník

časová dotácia: **Slovenský jazyk a sloh:** 5 hodín týždenne 165 hodín ročne
Čítanie a literárna výchova: 4 hodiny týždenne 132 hodín ročne

3. ročník			
Jazyková zložka	5 hodín týždenne		
Pojmy	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Komunikačné ciele
Abeceda Slovník Druhy slovníkov Encyklopédia Telefónny zoznam	Tlačené a písané písmená abecedy. Radenie slov podľa abecedy. Názvy písmen. Vyhľadávanie slov v slovníku podľa abecedy.	Žiak ovláda tlačenú a písanú podobu abecedy. Vie zoradiť slová v abecednom poradí. Vie správne pomenovať všetky písmená. V slovníku vie vyhľadať slovo podľa abecedy. Podobne i v encyklopédii alebo telefónnom zozname.	Prakticky využiť poznatky s abecedou na prácu s encyklopédiami a slovníkmi. Aktívne využívať abecedu pri vyhľadávaní nových informácií v tlačovej aj elektronickej podobe. Podporovať záujem o spoznávanie nových slov a ich presné využívanie v praxi.
Slabikotvorné hlásky l, í, r, ř Písanie a výslovnosť spoluhlások l, í, r, ř	Slovo, slabika. Rozdeľovanie slov na slabiky. Vytváranie slov prostredníctvom slabikotvorných slabík.	Žiak suverénne rozdeľuje slová na slabiky, zo slabík vie utvoriť slová. Vie, že spoluhláska l, í a r, ř môže nahradiť samohlásku a vytvoriť slabiku.	V rámci opakovania učiva: slabikotvorné hlásky a tvorba slabík s týmito hláskami žiak rozozná takéto slová a vie tvoriť nové slová.
Obojaké spoluhlásky b, m, p, r, s, v, z, f	Spoluhlásky rozdeľujeme na tvrdé, mäkké a obojaké. Názvy obojakých spoluhlások. Pravopis po	Žiak vie rozoznať obojaké spoluhlásky. Vie ich vymenovať. Vie, že po obojakých spoluhláskach píšeme alebo i, í alebo y, ý.	

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	obojakých spoluhláskach.		
Vybrané slová	Definícia vybraných slov. Pravopis vybraných slov vo všeobecnom ponímaní. Príbuzné slová. Vybrané slová po obojakej spoluhláske f neexistujú.	Žiak vie zadefinovať vybrané slová. Vie povedať, aké i, í alebo y, ý píšeme vo vybraných slovách. Naučí sa rozoznávať vybrané slová a príbuzné slová.	Rozširovať aktívnu slovnú zásobu žiakov o vybrané slová a príbuzné slová. Frazémy s vybranými slovami vedieť využívať v komunikačnej situácii. Vybrané slová vedieť používať nielen v pravopisných cvičeniach, cvičných a kontrolných diktátoch, ale najmä pri tvorbe vlastných textov a uplatňovať ich v medzipredmetových vzťahoch (vlastiveda, IKT, prírodoveda, etická výchova a pod.)
Vybrané slová po obojakých spoluhláskach b, p, m, v, r, z, s Príbuzné slová.	Obsah učiva spočíva v ovládaní vybraných slov po jednotlivých obojakých spoluhláskach(okrem spoluhlásky f). Odvodzovanie a tvorenie príbuzných slov. Pravopis vybraných a príbuzných slov.	Žiak si postupne osvojuje pravopis vybraných slov. Vie, v ktorých slovách sa píše y, ý. Vie správne uplatniť pravopis v príbuzných slovách. Vie vybrané slová používať nielen v izolovaných slovách, ale aj v iných slovných spojeniach a v textoch.	

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Podstatné mená Všeobecné a vlastné podstatné mená	Vyvodit' definíciu podstatných mien na konkrétnych. Rozdelenie podstatných mien na všeobecné a vlastné. Pravopis vlastných podstatných mien.	Žiak vie zdefinovať podstatné mená. Vie sa na ne opýtať správnou otázkou. Vie ich nájsť v cvičeniach, v jednoduchých textoch. Vie rozlíšiť všeobecné a vlastné podstatné mená. Vie uplatniť správny pravopis vlastných podstatných mien osôb, zvierat, miest a obcí, vrchov, riek, potokov, štátov, svetadielov...	Rozlišovanie a vyhľadávanie konkrétnych podstatných mien v texte. Tvorba viet na podstatné mená a ich praktické používanie v texte. Správny pravopis všeobecných a vlastných podstatných mien v pravopisných cvičeniach a v diktátoch. Žiak vie gramatický jav aplikovať pri tvorbe textov.
Slovesá Synonymá Prídavné mená Antonymá	Vyvodit' jednoduchú definíciu slovies. Definícia prídavných mien. Vyvodenie pojmu z akostných prídavných mien.	Žiak pozná funkciu slovies v texte. Tvorí synonymá. Žiak vie zdefinovať prídavné mená. Vie vyhľadať prídavné mená (akostné) z cvičení, z textu. Vie tvoriť antonymá.	Pri slovesách a prídavných menách platia podobné komunikačné ciele ako pri predchádzajúcich slovných druhoch (podstatné mená). Problematiku antonym a synonym je možné riešiť formou hry so slovami zameranú na tvorbu slov s rovnakým a opačným významom. Učiteľ nevyvodzuje príslušné termíny, ale snaží sa u žiakov vzbudiť záujem o slová a ich používanie

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

			vo vetách, v komunikácií a písanom texte.
Zámená	Definovať zámená. Vychádzame zo skúsenosti, že žiaci používajú v bežnej komunikácii zámená, napr. ja, ty, on, ona, my, vy, oni, ony, ten, tá, to, tí, tie, moje, tvoje, naše, vaše. Žiakov neučíme delenie zámen, iba ich naučíme prakticky ich vyhľadať v cvičeniach, v textoch a pod.	Žiak ovláda krátku definíciu zámen. Vie vymenovať bežne používané zámená v praxi. Vie ich vyhľadať v cvičeniach alebo v texte. Vie ich používať pri komunikácii s inými osobami.	Praktické používanie zámen v slovnej aj písomnej komunikácii. Pri vyvodení tohto učiva vychádzame z hovoreného textu. Žiaci na základe vlastnej komunikácie selektujú zámená, učia sa ich pravopis, vedia ich použiť v texte a vedia ich zameniť za iné slovné druhy, ktoré doteraz ovládajú.
Číslovky	Definovať číslovky. Podobne ako pri slovnom druhu zámená aj pri číslovkách vychádzame zo skúsenosti žiakov s týmto slovným druhom. Žiaci od 1. triedy používajú číslovky v matematike. Pri definícii vychádzame z poznatkov žiakov o číslovkách. Môžeme spomenúť číslovky základné aj radové, ale nevyžadujeme, aby tieto pojmy žiaci ovládali.	Žiak pozná a vie povedať jednoduchú definíciu čísloviek. Žiak vie vyhľadať základné, radové alebo iné číslovky, ktoré pozná alebo sa s nimi stretol v praxi v cvičeniach, v textoch. Žiak vie v bežnej komunikácii používať slovný druh – číslovky. Vie správne napísať číslovky do 1000. Vie správne uplatniť ich pravopis v texte.	Vedomosti o číslovkách žiak využíva nielen na hodinách jazyka slovenského, ale i v iných predmetoch, najmä v matematike.

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Čítanie a literárna výchova	4 hodiny týždenne		
Literatúra pre deti	Literárne texty sú zamerané na zvládnutie techniky čítania, na porozumenie prečítaného textu. Obsahujú témy prírodných motívov spojených s jesenným dozrievaním a s tematikou školy.	Vie vymenovať knihy pre deti a mládež, ktoré pozná z domu alebo knižnice. Pozná niektorých významných detských autorov. Vie porozprávať krátky dej z prečítanej knihy alebo vie povedať jej obsah.	Prostredníctvom čítania doplnkovej literatúry žiaci nadobúdajú lepšie čitateľské zručnosti. Vyjadrujú pocity, zážitky z prečítanej literatúry. Nadobúdajú zručnosti vo vyhľadávaní detskej literatúry – orientácia v knižnici.
Poézia Próza Verš Odsek	Rozdelenie literatúry na poéziu a prózu. V súvislosti s poéziou naučíme žiakov pojem verš.	Žiak vie rozoznať poéziu od prózy. Vie v literárnom texte identifikovať verš. V prozaickom útvere rozozná odseky.	V súvislosti s poéziou naučíme žiakov pojem verš. V súvislosti s prózou vysvetlíť pojem odsek. Precvičiť pojmy na praktických literárnych ukážkach.
Ľudová slovesnosť Pranostika Ľudová rozprávka Prirovnanie	Krátke ľudové útvary. Pojem pranostika – vysvetliť, zoznámiť žiakov so známymi pranostikami. Vychádzame z poznatkov zo života, z prírody, prírodných úkazov a javov. Naučiť žiakov pojem prirovnanie, vedieť v literárnych útvaroch nájsť príklady na prirovnanie.	Žiak vie čo je ľudová slovesnosť a ktoré literárne útvary obsahuje. Pozná pranostiku. Svojimi slovami ju vie charakterizovať. Vie vyhľadať pranostiku a niektoré najznámejšie si aj zapamätať a vie ich povedať. Ovláda pojem ľudová rozprávka. Žiak ovláda pojem prirovnanie. V texte vie vyhľadať prirovnanie.	Rozširovanie slovej zásoby o nové slová, výrazy z ľudovej slovesnosti - slová v súčasnosti už nepoužívané - archaizmy (zastarané jazykové prostriedky).

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Autorská rozprávka Hlavná postava Vedľajšia postava	Autorská rozprávka – zoznámiť žiakov s pojmom autorská rozprávka. Naučiť pojem. Žiaci čítajú rozprávky nielen v učebnici, ale vyhľadávajú ich aj v časopisoch, v školskej knižnici, doma. Všímajú si členenie rozprávky ako literárneho útvaru. Vedia vymenovať mená svetových rozprávkárov. Vedia vymenovať názvy rozprávok.	Žiak pozná pojem autorská rozprávka. Pozná rozdiel medzi ľudovou a autorskou rozprávkou. Vie prakticky nájsť príklady autorskej rozprávky. Pozná členenie textu rozprávky a vie pomenovať jej výchovný cieľ. Pozná hlavnú a vedľajšie postavy rozprávky.	Žiaci vedia prečítať rozprávku s porozumením. Pokúsia sa ju zdramatizovať, prípadne urobiť krátke divadelné predstavenie. Využívajú verbálnu i neverbálnu komunikáciu.
Príslovie Porekadlo	Rozšírenie vedomosti o nové literárne útvary ľudovej slovesnosti - príslovie, porekadlo. Vedieť, že príslovie obsahuje na konci poučenie. Žiak ho vie výchovne využiť.	Žiak ovláda pojem príslovie a porekadlo. Vie vyhľadať príslovia a porekadlá v čítanke. Šikovnejší žiaci môžu priniesť krátke útvary ľudovej slovesnosti aj z domu, prípadne z knižnice. Žiak vie povedať výchovný cieľ príslovia.	Žiaci spoznávajú frazémy v krátkych literárnych útvaroch, následne ich vedia využiť v praxi.
Povešť Hlavná myšlienka	Naučiť žiakov pojem povest'. Oboznámiť ich s viacerými druhmi povestí. V tomto ročníku je potrebné dbať na vhodný výber. Povesti by mali byť jednoduchšie na	Žiak ovláda pojem povest'. Vie, že existuje viac druhov povestí. Vie v povesti určiť hlavnú myšlienku.	Po vypočítaní textu vie sformulovať vlastnú reakciu na text. Vie vytvoriť krátke otázky k textu. Žiak sa pokúsi napísať krátky príbeh (povešť) sám.

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	pochopenie hlavnej myšlienky a nemali by obsahovať prvky naturalizmu. Výchovné využitie povesti.		
Komunikačná zložka - sloh	1 hodina týždenne		
List oslovenie, podpis	Písomné členenie listu. Oslovenie, úvod, jadro, záver, podpis. (V rámci opakovania, zopakovať správne napísanie adresy.)	Žiak rozozná časti listu. Vie písomne zoštylizovať jednoduchý list. Ovláda pravopis oslovenia. Vie sa podpísať svojim menom, prípadne priezviskom.	Zamerať sa najmä na písomnú komunikáciu medzi ľuďmi navzájom. Zdôrazniť význam písanej korešpondencie (list, pohľadnica). Žiak by mal ovládať, pri akých príležitostiach jednotlivé druhy korešpondencie používame. Znovu vychádzame z praktických skúseností žiakov.
Osnova Úvod, jadro, záver Časová postupnosť	Rozprávanie zážitku z prázdnin alebo inej udalosti. Porozprávať príbeh podľa osnovy (úvod, jadro, záver). Časová postupnosť	Žiak vie porozprávať udalosť alebo zážitok podľa osnovy. Pri rozprávaní dodržať časovú postupnosť.	Porozprávať svoj zážitok s dodržaním časovej a príčinnej súvislosti alebo v skupine, alebo pred triedou. Žiak využíva rôzne verbálne aj neverbálne prostriedky.
Oznam SMS e-mail korešpondenčný lístok	Písomné odovzdávanie informácií prostredníctvom mobilu, elektronicky, písomne	Žiak vie napísať jednoduchý oznam prostredníctvom SMS správy, e-mailom alebo klasicky prostredníctvom	Snažiť sa pri písaní krátkych správ používať presné pojmy, názvy. Použiť čo najmenej slov na vyjadrenie správy SMS, alebo

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

		korešpondenčného lístka. Vie správu sformulovať tak, aby obsahovala základné informácie.	e-mailu. Vedieť stručne podať informáciu o niečom, alebo niekom.
Inzeráty nachádzajúce sa v tlači	Vyhľadávanie inzerátov v tlači. Písanie inzerátov.	Žiak vie vyhľadať inzerát v časopise, v novinách alebo v reklamných tlačovinách. Vie sformulovať krátky inzerát - písomne.	Pri vyhľadávaní inzerátov cvičiť motorické zručnosti, aplikačné a analytické zručnosti. Pri samostatnej tvorbe inzerátu uplatniť najmä tvorivé zručnosti. Všimáť si jazykové prvky inzerátu.
Reklama Druhy reklamy	Druhy reklamy Analýza reklamných textov Tvorba reklamných textov Reklamný plagát	Žiak vie vlastnými slovami charakterizovať pojem reklama. Vie rozlíšiť druhy reklamy. Vie sformulovať krátky reklamný text. Vie posúdiť hodnovernosť reklamy.	Pri vyhľadávaní reklamy využíva motorické zručnosti, verejnú prezentáciu reklamy, prípadne jej reprodukciu. Všimať si typické prvky reklamy a snaží sa ich využiť pri tvorbe vlastnej reklamy (grafickej).
Pozvánka	Písomná formulácia pozvánky napr. s tematikou Vianočné posedenie, Vianočný koncert žiakov... Obsah pozvánky	Žiak vie sformulovať písomne text pozvánky na nejaké podujatie. Ovláda prvky, ktoré nesmú v pozvánke absentovať (miesto, čas, program, kto pozýva). Vie pozvánku primerane graficky ozvláštniť.	Pri tvorbe pozvánky žiak uplatňuje motorické zručnosti, aplikačné a tvorivé zručnosti. Vyberá vhodné slová podľa komunikačných okolností. Slová, ktoré sú súčasťou aktívnej lexiky žiaka rozširovať a používať v nových ustálených spojeniach.

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Opis Odsek	Písomne opísať konkrétny predmet. Všímať si základné prvky z ktorých sa skladá, jeho funkciu, prípadne využitie. Členenie na odseky – úvod, jadro, záver.	Žiak vie opísať prvky z ktorých sa predmet skladá. Vie napísať funkciu predmetu, prípadne jeho praktické využitie. Opis vie zostaviť podľa odsekov. Vie opísať detskú ilustráciu, prípadne umeleckú ilustráciu namalovaných k nejakému konkrétnemu literárnemu textu (napr. z čítanky, z obľúbenej knihy).	Viesť žiakov k spresňovaniu slov pri vyjadrovaní (ústnom aj písomnom). Naučiť ich všímať si konkrétne prvky opisovaných predmetov. Učiť žiakov aktívne používať slovnú zásobu, ktorú už ovládajú a rozširovať ju o nové slová a ich presné používanie.
Vizitka	Naučiť žiakov predstaviť sa prostredníctvom vizitky. Naučiť pojem slova vizitka. Ukázať im názorne ako vizitka vyzerá a aké vizitky poznáme. Čo vizitka obsahuje, aké informácie o človeku. Vedieť tieto informácie napísať.	Žiak sa vie predstaviť prostredníctvom vizitky. Vie si sám vizitku vyrobiť podľa predlohy alebo vlastnej fantázie.	Prostredníctvom vizitky viesť žiakov k slušným návykom, pripraviť ich na spoločenské správanie. Upevniť učivo o vlastných podstatných menách a ich pravopise. Precvičovať písomnú komunikáciu.

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

4.ročník

časová dotácia: **Slovenský jazyk a sloh:** 5 hodín týždenne 165 hodín ročne
Čítanie a literárna výchova: 4 hodiny týždenne 132 hodín ročne

4. ročník			
Jazyková zložka	5 hodín týždenne		
<i>Pojmy</i>	<i>Obsahový štandard</i>	<i>Výkonový štandard</i>	<i>Kompetenčné ciele</i>
Vybrané slová Delenie hlások Ohybné slovné druhy	Vybrané slová, písanie i, í, y, ý, v ďalších vybraných slovách a odvodených slovách. Delenie hlások, ohybné slovné druhy – podstatné mená, prídavné mená, zámená, číslovky, slovesá, základné pojmy, definícia, identifikácia v cvičeniach, určovanie kategórií.	Žiak si utvrdzuje pravopisné návyky v už prebratých vybraných slovách a nacvičuje nové vybrané a odvodené slová. Vie ich samostatne používať v cvičeniach, texte, v diktátoch a kontrolných cvičeniach.	Učivo gramatiky prepojiť s učivom slohovým. Využívať slohové témy (opis, inzerát, rozprávanie).
Pojem predpona Delenie predponových slov Slabičné a neslabičné predpony	Tvorenie slov. Odvodenie slov pomocou predpôn. Pravopis a výslovnosť predponových odvodenín. Slabičné a neslabičné predpony.	Žiak vie rozdeliť slová na predponu a slovotvorný základ. Vie tvoriť nové slová prostredníctvom rôznych predpôn. Vie identifikovať slabičné a neslabičné predpony. Pozná význam nových slov a vie ich používať vo vetách, v textoch.	Naučiť žiakov učivo o predponách, explicitne ho používať v slohových útvaroch. Rozširovanie slovnej zásoby.
Pravopis slov s i/í, y/ý po obojakej spoluhláske	Pravopis ďalších vybraných slov. Príbuzné slová. Poznať ich význam. Geografické názvy s i, í a y, ý po obojakej spoluhláske.	Získať pravopisné návyky v písaní ďalších vybraných slov a významovo príbuzných slov. Rozšíriť pravopisné zručnosti v písaní	Využitie pravopisu vybraných slov pri tvorbe umeleckého a vecného textu, v rôznych komunikačných situáciách.

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

		geografických názvov.	
Delenie hlások Znelé a neznelé hlásky Spodobovanie na konci slova, uprostred slova, na hranici slov	Spodobovanie spoluhlások. Pravopis a správna výslovnosť spoluhlások na konci slov, na morfológickom švíku, hranici slov. Rozdelenie hlások na znelé a neznelé. Identifikácia spodobovania. Vysvetliť pravidlo písania spoluhlásky <i>f</i> .	Žiak vie vymenovať znelé a neznelé spoluhlásky. Ovláda ich správnu výslovnosť na konci, v strede slov a na hranici dvoch slov. Vie, že pravidlo o spodobovaní platí len pre výslovnosť. V pravopise sa spoluhlásky zapisujú bez spodobenia. Pravidlo o spodobovaní žiak ovláda nielen teoreticky, ale dokáže ho používať najmä prakticky.	Praktické využitie v textoch (slohových alebo čítankových). Písanie diktátu a pravopisných cvičení. V tomto učive využívame najmä kognitívne kompetencie.
Priama reč Uvádzacia veta Bodkočiarka Úvodzovky	Definícia priamej reči. Úvodzovky v priamej reči. Písanie uvádzacej vety (pred, v strede alebo na konci priamej reči). Interpunkcia v priamej reči (bodkočiarka, čiarka, otáznik, výkričník).	Žiak vie identifikovať priamu reč v texte. Vie rozlíšiť uvádzacu vetu od priamej reči. Vie prakticky používať priamu reč v písomnom prejave. Správne používa interpunkčné znamienka v priamej reči. Rozozná priamu reč v hovorenom slove.	Žiaci vedia pohotovo využívať učivo o priamej reči v rôznych komunikačných situáciách. Napr. v slohu - v rozhovore na danú tému alebo v interview.
Slovné druhy: Podstatné mená Prídavné mená Zámená Číslovky Slovesá Rozšírenie učiva o	Rozšírenie poznatkov o ohybných slovných druhoch. Gramatické kategórie rod, číslo a pád podstatných mien. Triediť a zoskupovať podstatné mená podľa	Žiak vie rozlíšiť všeobecné a vlastné podstatné mená. Vie uplatniť správny pravopis vo vlastných podstatných menách. Žiak ovláda jednotlivé	Poznatky o slovných druhoch aplikovať pri tvorbe textov, v jazykových alebo v slohových cvičeniach. Precvičovať kompetencie:

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

základných slovných druhoch Podstatné mená, funkcia podstatných mien Gramatické kategórie rod, číslo a pád podstatných mien Zhoda podstatného a prídavného mena v rode, čísle a páde Funkcia zámen Druhy zámen	rodu a zakončenia (podľa pádovej prípony a spoluhlásky pred ňou) ako prípravu na vyvodenie systému vzorov vo vyšších ročníkoch. Určiť rod, číslo a pád prídavných mien na základe zhody s podstatným menom. Zámená – funkcia zámen vo vete. Druhy zámen: osobné a prívlastňovacie. Číslovky, definícia, delenie čísloviek na základné a radové. Pravopis čísloviek v obore do 100. Slovesá – zopakovať definíciu slovies. Gramatické kategórie: osoba, číslo, čas slovies. Neurčitok. Časovanie slovies.	pády (otázky aj ich latinské názvy). Podľa nich vie vyskloňovať podstatné mená. Ovláda tvary podstatných mien a vie ich používať v texte. Vie určovať gramatické kategórie rod, číslo a pád podstatných mien. Rozozná zámená v texte. Vie, že nahrádzajú podstatné a prídavné mená. Vie určiť základné druhy zámen. Žiak vie nielen vyhľadať slovesá v texte a pozná ich funkciu, ale naučí sa aj gramatické kategórie slovies (osoba, číslo a čas). Vie vyčasovať slovesá. Vie určiť u slovies neurčitok.	motorické, pamäťové, analytické, aplikačné, informačné.
Neohybné slovné druhy Funkcia neohybných slovných druhov vo vete. Príslovky Predložky Spojky Častice Citoslovčia	Neohybné slovné druhy. Triedenie neohybných slovných druhov. Ich funkcia a následne identifikácia v texte. Príslovky, predložky a spojky – slovné druhy, s ktorými sa žiaci stretli už v minulých ročníkoch. Učivo vyvodíme z cvičenia a textov. Naučíme žiakov pravopis predložiek a ich správnu výslovnosť. Vyvodíme ich z prvotných predložiek	Žiak vie triediť slovné druhy na ohybné a neohybné. Pozná funkciu neohybných slovných druhov a následne ich vie vymenovať. Vie ich identifikovať v cvičeniach, v texte. Žiak ovláda výslovnosť a pravopis predložiek. Vie používať spojky. Pozná spojky, ktoré sa vyskytujú v textoch najčastejšie. Vie ich prakticky používať vo	Pri neohybných slovných druhoch platia podobné komunikačné ciele ako pri ohybných slovných druhoch.

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	<p>s priestorovým významom <i>na, do, v, s/so, z/zo</i> Pravopis a výslovnosť predložiek <i>s/so, z/zo</i>, pravopis a výslovnosť predložiek <i>s/so, k/ku</i> v spojení s osobnými zámenami. Naučíme žiakov identifikovať v texte spojky. Spojky – vyvodit' z textu, z aktívnej lexiky žiaka. Zameriame sa na najfrekvencovanejšie spojky (<i>a, ale, keď, aby, že atď.</i>). Častice – vyvodit' z textu, upozorniť na najviac používané výrazy súhlasu, nesúhlasu, istoty, pochybnosti (<i>áno/nie, hádam, asi, možno, naozaj, určite</i> a i.). Citoslovčia – vyvodit' z textu, zo zvukomalebných slov.</p>	<p>vete. Menej známe neohybné slovné druhy – častice a citoslovčia vie identifikovať v texte. Pozná ich funkciu. Vie vymenovať aspoň niektoré a vie ich použiť v hovorenom aj písomnom prejave.</p>	
Slohová výchova			
Umelecký a vecný text Kľúčové slová	<p>Poukázat' na základné rozdiely medzi umeleckým a vecným textom. Najviac používané kľúčové slová v umeleckom a vecnom texte. Ich vyhľadávanie v texte. Reprodukcia podľa osnovy.</p>	<p>Žiak po prezentácii jednotlivých druhov textu vie každý pomenovať správnym pojmom. Pozná kľúčové slová a následne ich vie použiť v umeleckom alebo vo vecnom texte. Späťne ich vie v texte vyhľadať. Vie k textu vytvoriť osnovu. Ovláda pojem</p>	<p>Na motiváciu používať umelecké texty s CD nahrávkami alebo iné mediálne zdroje. Prezentovať oba druhy textov. V komunikačných prejavoch žiakov dbať na umelecký prednes. Zachytiť kľúčové údaje z písomného textu (formou poznámok).</p>

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

		reprodukcia a vie ju prakticky zrealizovať. Žiak vie postrehnúť vecné chyby v počúvanom texte a vie ich opraviť.	Podporovať tvorivosť na primeranej úrovni. Možno využiť tvorivé písanie.
Diskusia Názor	Pojem diskusia a názor. Diskutovať so žiakmi na rôzne témy (najlepšie také, ktoré sú z blízkeho okolia žiaka, zamerané na bežný život). Učiteľ môže umelo vytvoriť konfliktnú situáciu a následne vyzvať žiakov na prejavenie vlastného názoru k danej situácii. Situácia môže byť reálna alebo vymyslená.	Žiak vie diskutovať na určitú tému vybratú učiteľom/žiakom. Ovláda pojem diskusia. Dôraz kladie najmä na riešenie konfliktných situácií. Žiak vie vyriešiť primeranú konfliktnú situáciu. Pozná niektoré stratégie riešenia konfliktu. Vie sa napr. „pohádať“ so spolužiakom o nejakom probléme (primeraným spôsobom a primeranými jazykovými prostriedkami).	V ústnom prejave využívať verbálne i neverbálne prostriedky. V komunikačných situáciách používať niektoré stratégie na riešenie konfliktu. Napr. naučiť žiakov „hádať sa“.
Opis osoby, ústne, písomne	Opis - neučíme definíciu slohového útvaru. Žiaci sa s opisom ako slohovým útvarom stretli už v 3. ročníku. Vychádzame z vedomostí, ktoré o opise žiaci majú. Zamerať sa na opis osoby, ústne aj písomne. Všímať si charakteristické črty a vlastnosti osoby.	Žiak vie charakterizovať opis osoby. Vie ústne opísať vonkajšie črty osoby napr. spolužiaka, rodiča, súrodenca, kamaráta. Pozná základné charakterové vlastnosti, povahové črty opisovanej osoby. Veľmi stručne vie danú osobu opísať aj písomne.	V písomnom prejave využívať metódy tvorivého písania.
Cielený rozhovor - Interview	Oboznámiť žiakov s cieľným rozhovorom – interview. Ide o nový pojem, s ktorým sa	Žiak pozná definíciu cieľného rozhovoru. Pozná jeho cudzí názov – interview.	Využívať kreativitu žiakov. Pripraviť otázky na interview s nejakou známou

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	niektorí žiaci ešte nestretli. Tvorba otázok a odpovedí. Cvičenie vzájomnej komunikácie.	Vie skoncipovať jednoduché otázky a odpovede. Napr. so spolužiakom zrealizuje krátke interview o aktuálnej udalosti.	osobnosťou napr. spisovateľom pre deti a mládež alebo známym športovcom, lekárom a pod.
Reprodukcia Reprodukcia rozprávania, časová postupnosť	Naučiť žiakov pojem reprodukcia textu. Naučiť žiakov reprodukovat' nejakú udalosť zo svojho života, alebo života iných ľudí napr. príbuzných, kamarátov a pod. Naučiť žiakov reprodukovat' rozprávanie. Dodržať časovú postupnosť deja.	Žiak ovláda pojem reprodukcia rozprávania. Vie ju konkrétne zrealizovať v ústnom podaní. Dodržiava časovú postupnosť - veci, ktoré sa udiali na začiatku, stručný popis udalosti, ukončenie – záver.	
Koncept	Náčrt alebo koncept. Definícia. Vysvetliť na príklade. Realizácia konceptu v praxi.	Žiak ovláda definíciu konceptu/náčrtu. Vie vytvoriť náčrt slohového útvaru.	
Plagát	Pojem <i>plagát</i> . Všimnúť si udalosť spoločenského alebo kultúrneho diania, ktorá sa má stať v najbližšom čase. Vytvoriť o nej plagát. Sústrediť sa na text. Všimnúť si prvky, ktoré musí plagát obsahovať. Pokús o vytvorenie plagátu v skupine.	Žiak vie zdefinovať pojem plagát. Vie na aké účely sa používa. Vie vytvoriť jednoduchý plagát k nejakej aktuálnej udalosti. Žiak realizuje plagát najprv v skupine, potom sám.	Využiť medzipredmetové vzťahy iných predmetov: napr. IKT, výtvarná výchova, mediálna výchova. Využiť kreativitu žiakov.
Čítanie a literárna výchova	4 hodiny týždenne		
Umelecká literatúra Divadelná hra	Oboznámiť žiakov s pojmom umelecká literatúra. Spojiť ho s už prebratými pojmami v 3. ročníku ZŠ: poézia a próza a doplniť o pojem	Vedieť pojem umelecká literatúra. Vedieť ho odlíšiť od vecnej poézie. Žiak vie, že k umeleckej literatúre patrí poézia, próza a dráma. Pojem	Prostredníctvom čítania doplnkovej literatúry žiaci nadobúdajú lepšie čitateľské zručnosti. V prozaických dielach upevňovať čitateľské

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	<p>dráma. Učivo zdokumentovať na konkrétnych ukázkach slovenskej aj zahraničnej detskej umeleckej literatúry. Poukázať na rozdiely medzi umeleckou a vecnou (neumeleckou) literatúrou, žiakov tento pojem neučíme. Pojem divadelná hra. Dramatické umenie – dráma je ďalším literárnym druhom. Realizuje sa v divadle. Dramatickým žánrom určeným najmä detskému príjemcovi je bábková hra, bábkové divadlo (<i>maňuškové, marionetové, javajkové</i>). Pojmy bábkového divadla neučíme, iba zopakujeme. Žiakov oboznámime s najznámejšími autormi divadelných hier a ich dielami pre deti a mládež. Uviesť príklad divadelnej hry. Naučiť žiakov interpretovať divadelnú hru – dôraz kladieme na dramatizáciu. Dramatizáciu realizovať v triede, zahrať si divadelné predstavenie. Viesť žiakov k tomu, aby si vedeli vytvoriť samy divadelnú hru s jednoduchým námetom a pokúsili sa ju aj</p>	<p>dráma žiak nemusí ovládať. Neskôr ho rozviníme pri pojme divadelná hra. Žiak vie recitovať jednu - dve básne z tvorby najznámejších slovenských alebo zahraničných básnikov. Dokáže predniesť kratšie prozaické dielo. Dôraz sa kladie na recitáciu, výrazové prostriedky v prednese. Žiak ovláda pojem divadelná hra. Vie svojimi slovami opísať, čo je divadelná hra, vie to povedať na základe osobnej skúsenosti. Môže povedať názvy divadelných hier, ktoré pozná. Pozná významných slovenských alebo zahraničných autorov divadelných hier. Vie divadelnú hru interpretovať v kolektíve žiakov. Talentovaní žiaci môžu vytvoriť samy kratšiu divadelnú hru so života detí. Vedia ju spoločne zahrať.</p>	<p>kompetencie zamerané najmä na čítanie s porozumením. Vyjadriť pocity, zážitky z prečítanej literatúry. Nadobudnúť zručnosti vo vyhľadávaní detskej literatúry – orientácia v knižnici. Talentovaní žiaci sa zúčastnia rôznych literárnych súťaží. Učiteľ pred tým môže zorganizovať súťaž (triedne kolo). Škola alebo trieda sa môže zúčastniť detského divadelného predstavenia. Výchovne využiť správanie žiakov v divadle. Využiť medzipredmetové vzťahy s výtvarnou výchovou, pracovným vyučovaním, zostrojiť si kostýmy k divadelnej hre. Zručnosti využiť pri prezentácii v rámci školskej slávnosti. Využiť kreativitu žiakov.</p>
--	--	---	--

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	zahrať.		
Rozhlas Televízia Film - kino	<p>Základné druhy médií. Zavedenie pojmov: rozhlas, televízia a film - kino. Vyzdvihnúť ich funkciu pre spoločnosť aj pre jednotlivca. Znaky, ktorými sa navzájom odlišujú. Pojmy nie sú pre žiaka úplne neznáme. Sú integrované z predmetu <i>mediálna výchova</i>. Využiť poznatky z bežného života dieťaťa. Pojmy vyvodiť z reálneho prostredia žiaka. Ich využitie v každodennom živote. Výchovné využitie - vhodnosť a nevhodnosť programov pre deti a mládež. Ich vplyv na duševné zdravie dieťaťa. Niektoré programy (sfilmované príbehy, rozprávky alebo iné dramatické diela) vychádzajú prevažne z umeleckej literatúry, ktorú žiaci poznajú z čítania. Učivo je vhodné prepojiť aj s učivom o divadelnej hre, ktorá sa inscenuje nielen v divadle, ale i v televízii, rozhlase a filme.</p>	<p>Žiak pozná pojem rozhlas, televízia, film (médiá). Vie ich pomenovať a vie ich navzájom od seba odlíšiť. Pozná charakteristické znaky rozhlasu, televízie a filmu. Vie kde sídli, pozná budovu slovenského rozhlasu, slovenskej televízie (prípadne iných televízií) a filmu (kiná). Film v minulosti a dnes. Vie, že sa film v minulosti premietal v kinách. V súčasnosti na premietanie filmu slúži aj televízia, prípadne prehrávače DVD, videorekordéry. Žiak pozná niektoré literárne diela, rozprávky alebo iné literárne žánre, ktoré boli sfilmované. Žiak sa vie primerane správať v kine.</p>	<p>Výchovné využitie vhodnosti televíznych a filmových predstavení. Ak má učiteľ možnosť urobiť exkurziu do budovy miestnej televízie.</p>
Dialóg	<p>Dialóg je súvislý rozhovor dvoch alebo viacerých osôb, ktoré sú v priamom a vzájomnom kontakte. Dialóg chápeme najmä</p>	<p>Žiak vie pojem dialóg. Vie kedy vzniká a koľko osôb sa na ňom zúčastňuje. Vie ho identifikovať v texte a dokáže ho aj</p>	<p>Pri realizácii dialógu v rámci tvorivosti povzbudzujeme žakov, aby sami dokázali skoncipovať dialóg, prípadne ho</p>

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	v súvislosti s literárnym alebo dramatickým dielom. V súvislosti s dialógom sa vyskytuje prítomnosť pohybových prvkov, ktorými sa jazykový prejav dopĺňa, dokresľuje, obmieňa alebo celkom supluje. Napr. namiesto jazykových prostriedkov sa používajú prostriedky mimojazykové napr. gestikulácia, mimika.	prakticky zrealizovať. Pri dialógu vie využívať gestikuláciu, mimiku.	vedeli aj prakticky predniesť. Využívame kompetencie tvorivosti a ústnu prezentáciu.
Kapitola Strofa Rým	Členenie textu na menšie jednotky. Kapitola – pojem, charakteristické členenie najmä v knižkách. Ide o architektonickú jednotku, menšiu než diel (zväzok). Strofa je skupina veršov oddelená od ďalšej strofy. Rým zvuková zhoda slabík na konci veršov.	Žiak ovláda pojmy z učebnice v súvislosti z textom. Vie v básni identifikovať rým, ovláda nielen pojem, ale aj definíciu. To isté platí aj o strofe a kapitole. Žiak vie prakticky rozlišovať v textoch strofy a kapitoly. Ide o pragmatickú stránku výučby. V učive o rýme podľa zakončenia rozozná 3 druhy rýmov: združený aabb, abab, abba. Vie ich prakticky v básni vyhľadať.	Pri výučbe a klasifikácii pojmov využívať analytické zručnosti. Realizovať analýzu textu, vyhľadať kapitoly, strofy a rýmy.
Bájka	Pojem: bájka. Ide o vymyslený príbeh s výchovným zameraním, v ktorom vystupujú zvieratá alebo neživé predmety, ktoré konajú a hovoria ako ľudské bytosti.	Žiak ovláda pojem <i>bájka</i> . Pozná text, ktorý je bajkou a vie ho odlíšiť od iných textov umeleckej literatúry. Po prečítaní bajky vie povedať ponaučenie, ktoré	Žiaci pracujú s textami bajok nielen v súvislosti s ich čítaním a interpretáciou, ale snažia sa napríklad aj o ich vyjadrenie prostredníctvom

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	Z bájk vždy vyplýva ponaučenie. Najznámejším bájkarom a zakladateľom bajky bol Ezop. V našej literatúre J. Záborský.	obsahuje. Pozná meno Ezopa ako najznámejšieho autora bajok a tiež pozná meno J. Záborského – nášho významného bajkara.	výtvarného prejavu. Využiť medzipredmetové vzťahy výtvarnej výchovy a IKT.
Komiks	Naučiť žiakov pojem komiks. Je to sekvenčne usporiadaná postupnosť obrázkov alebo graficky spracovaný (kreslený) príbeh. Má svoj dej a na čitateľa pôsobí esteticky. Text môže byť umiestnený alebo v bublinách uprostred textu alebo na okrajovej časti obrázka. Obrázky sú často doplnené zvukomalebnými výrazmi.	Žiak ovláda pojem komiks. Vie ho odlíšiť od iného druhu detskej literatúry. Vie prečítať dej komiksu. Pozná postupnosť deja. Vie, ktoré obrázky sú pred nejakou udalosťou, a ktoré nasledujú za ňou. Vie usporiadať obrázky podľa sledu deja. Vie sám alebo za pomoci spolužiakov nakresliť krátky komiks a napísať k nemu text.	Využiť medzipredmetové vzťahy s výtvarnou výchovou, IKT. Komiks môžu žiaci vytvárať aj na hodinách IKT, na počítači. Je potrebné pozornosť zamerať najmä na dejovú a literárnu stránku komiksu, najmä na postupnosť deja (udalosti) vyjadrenej v komikse. Využiť tvorivé písanie.

Poznámka: Všetky pojmy v obsahu čítania a literárnej výchovy sa viažu k literárnym textom uvedeným v učebnici Čítanka pre 4. ročník ZŠ. Učiteľ aj žiak ovláda len definície a poučky uvedené v učebnici Čítanka pre 4. ročník ZŠ. Je potrebné, aby ich učiteľ preberal s dôrazom na upevnenie čitateľských kompetencií. Predpokladáme, že technika čítania je v tomto ročníku už zvládnutá na dobrej úrovni. Zameriame sa teda predovšetkým na čítanie s porozumením. Využívame k tomu otázky a úlohy koncipované ku každému článku a príslušné PZ. Ak učiteľ zistí, že tieto materiály nepostačujú na dostatočné zvládnutie čítania s porozumením, potom môže siahnuť po vlastnej dostupnej literatúre, didaktických pomôckach, aby takto v čo najširšej miere zvládol predpísané učivo.

4. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania

Voľba vyučovacích metód, foriem, techník je v kompetencii učiteľa, hlavným kritériom ich výberu by mala byť miera efektivity plnenia vyučovacieho cieľa, pričom je žiaduce vhodne využívať alternatívne, aktivizujúce a progresívne formy a metódy vyučovania. Vybrané metódy, formy majú byť veku primerané a majú podporovať motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov.

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Učiteľ

- umožní žiakom osvojiť si stratégiu učenia a motivovať ich pre celoživotné učenie;
- zaraďuje metódy, ktoré podporujú zvedavosť;
- prechádzať od frontálneho vyučovania k aktivizujúcim metódam.

1. Projektové vyučovanie

Podstatou je riešenie určitej úlohy komplexného charakteru - projektu, ktorý buď vychádza z praktických potrieb, alebo je s praxou úzko spätý. Musí byť pre žiakov zaujímavý a natoľko významný, aby sa s jeho riešením mohli identifikovať, aby ich práca zaujímala a bola pre nich zmysluplná. Projekty umožňujú spoluprácu medzi žiakmi, triedami, školami a významne spájajú školu so spoločenským prostredím. K práci si žiaci môžu prizývať odborníkov, zaujímavé osobnosti, využívajú exkurzie a učenie priamo v prostredí, ktorého sa projekt týka.

2. Skupinové a kooperatívne vyučovanie

Pre skupinové vyučovanie je charakteristické rozdelenie žiakov do skupín podľa rôznych hľadísk, napríklad podľa záujmu, druhu činnosti, náročnosti úloh, náhodným alebo zámerným delením. Skupinu tvoria dvaja až siedmi žiaci. Práca v skupine zlepšuje priebeh učenia a využíva sa často najmä vo fáze precvičovania a upevňovania poznatkov a zručností. Táto organizačná forma sa snaží prispôbiť výučbu individuálnym potrebám a záujmom jednotlivých žiakov, je to jej výhoda oproti hromadnému - frontálnemu vyučovaniu.

3. Kooperatívne vyučovanie je skupinovým vyučovaním, v ktorom sú zdôrazňované sociálne aspekty - komunikačné kompetencie, celoživotné pravidlá, súťaživosť je nahradzovaná spoluprácou. Výsledky jednotlivca sú podporované činnosťou celej skupiny a celá skupina profituje z práce svojich členov. Základné pojmy - zdieľanie, spolupráca, podpora, vzájomná pozitívna závislosť, interakcia členov skupiny, osobná zodpovednosť, formovanie a využitie interpersonálnych zručností, reflexia skupinovej činnosti.

4. Problémové vyučovanie

Pri tomto spôsobe učenia učiteľ systematicky zapája žiakov do procesov hľadania problémov a ich riešení. Samostatne riešia teoretické a praktické problémy, získavajú vedomosti, zručnosti a skúsenosti z tvorivej činnosti. Problémová situácia musí obsahovať motiváciu a základné vedomosti, zručnosti týkajúce sa obsahu. Má byť primeraná veku, intelektovým schopnostiam žiakov, uplatňuje sa myšlienková aktivita – analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, zovšeobecnenie, abstrahovanie. Dôležitá je atmosféra dôvery, akceptácie a empatie učiteľa.

5. Zážitkové učenie

Spája v sebe zážitkové a skúsenostné metódy. Je založené na osobnej aktivite človeka. Najdôležitejší je zážitok, ktorý vzniká pri aktívnom riešení najrozličnejších úloh, reálnych aj modelových. Následnou reflexiou (usmerňovanou pedagógom), sa zážitok transformuje do podoby skúsenosti, využiteľnej v praxi. Okrem odborných vedomostí a zručností sú dôležité aj Projekt E-learning – škola budúcnosti ITMS kód Projektu: 26110130233

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

sociálne zručnosti, schopnosť interakcie a spolupráce. Učiteľ žiakov usmerňuje, pri rozmýšľaní nielen nad výsledkom ale aj nad procesom – cestami, ktorými sa k výsledku dopracovali. Ich vzťah je partnerský, pričom žiaci preberajú veľkú časť zodpovednosti za učenie.

6. Integrované tematické vyučovanie (ITV)

Komplexný vzdelávací program ITV vychádza z biológie učenia. Rovnocennú pozornosť venuje osobnostnému rozvoju dieťaťa aj jeho rozumovému – kognitívnemu rozvoju. Základnými prvkami sú mozgovosúhlasné zložky učebného prostredia. Metóda poskytuje možnosť výberu spôsobu osvojenia si učiva. Súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu sú aplikačné úlohy. Vnášajú do vyučovania praktický život, pri ich písaní musí byť zohľadnená Gardnerova teória viacnásobných inteligencií a Bloomova taxonómia vzdelávacích cieľov. Obsahovo vychádzajú aplikačné úlohy z kľúčového učiva. Pre ITV je charakteristická výučba v blokoch. Vyučovací blok trvá 90 minút a obsahuje vtiachnutie, výklad učiva, individuálnu prácu na zadanej aplikačnej úlohe, prezentáciu individuálnej práce, skupinovú prácu na výberovej aplikačnej úlohe, prezentáciu skupinovej práce, hodnotenie či spätnú väzbu. Počas blokovej výučby sa integrujú predmety a striedajú činnosti. Pri ITV je dôsledne dodržiavaná myšlienka, že skutočný život je najlepším kurikulumom, rovnako ako priama skúsenosť a vedecké poznatky.

5. Učebné zdroje

1.ročník

Šlabikár Lipka 1. časť, 2. časť, Čítanka: A. Hirková, M. Nemčíková, schválilo MŠ SR rozhodnutím č. CD-2008-12746/28695-2:911 zo dňa 14.7.2008 ako učebnicu slovenského jazyka pre 1. ročník ZŠ – 1. časť.

Pracovný zošit k šlabikáru Lipka, A. Hirková, M. Nemčíková

Šlabikár pre 1. ročník ZŠ 1. a 2. časť, Čítanka: K. Štefeková, R. Culková, schválilo MŠ SR dňa 29. júna 2007 č. CD-2007-6511/12833 – 1:091 ako učebnicu a čítanku slovenského jazyka pre 1. ročník ZŠ

GAVORA, P.: Žiak a text. Bratislava: SPN, 1992. ISBN 80-08-00333-2

Doplňkové učebné texty:

- Moje prvé čiary, L. Virgovičová (2006), schválilo MŠ SR ISBN 80-7158-650-1
- Písmenká moji kamaráti 1,2,3,4,5,6, L. Virgovičová (2006), schválilo MŠ SR
- Učíme sa čítať, K. Štefeková – R. Culková (2005), schválilo MŠ SR ISBN 80-7158-637-4
- Učíme sa čítať – Metodické poznámky k elementárnemu čítaniu, K. Štefeková, R. Culková, schválilo MŠ SR ISBN 80-7158-438-X
- POHRAJME SA S DIKTÁTIKMI V 1. ROČNÍKU ZŠ, M. Svobodová, Vyd. Svobodová 1998

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

2. ročník

1. Hirschnerová Z.: Metodická príručka Slovenský jazyk pre 2. ročník základných škôl, Interlingua, Bratislava 2006, ISBN 80-7158-691-9
2. Hirschnerová Z.: Slovenský jazyk pre 2. ročník základných škôl
3. Hirschnerová Z.: Slovenský jazyk pre 2. ročník základných škôl Pracovný zošit
4. Čítanka
5. PZ
6. Písanie
7. Štátny pedagogický ústav

3. ročník

1. Hirschnerová Z.: Metodická príručka Slovenský jazyk pre 3. ročník základných škôl, Interlingua, Bratislava 2007
2. Hirschnerová Z.: Slovenský jazyk pre 3. ročník základných škôl
3. Hirschnerová Z.: Slovenský jazyk pre 3. ročník základných škôl Pracovný zošit
4. Čítanka
5. PZ
6. ISCED 1 – Štátny pedagogický ústav

4.ročník

1. ISCED 1 – Štátny pedagogický ústav

6. Hodnotenie predmetu

Vyučovací predmet slovenský jazyk v 1. ročníku budeme hodnotiť slovne.

V 2. ročníku predmet slovenský jazyk, sloh a literatúra klasifikujeme známkou. Písanie sa bude hodnotiť slovne.

V 3. a 4. ročníku sa vyučovací predmet slovenský jazyk, sloh a literatúra bude klasifikovať známkou.